اَکھیں خواب جگارے

سرائیکی شعری مجموعہ

اَمان اللہ ارشد

ڈوجھا ایڈیشن

Scanned with CamScanner

اُکھیں خواب جگاے

سرائیکی شعری مجموعہ

امان اللہ ارشد

پہلا ایڈیشن

Scanned with CamScanner

بسم اللہ الرحمٰن الرحیم

اَکھیں خواب جگارے

Scanned with CamScanner

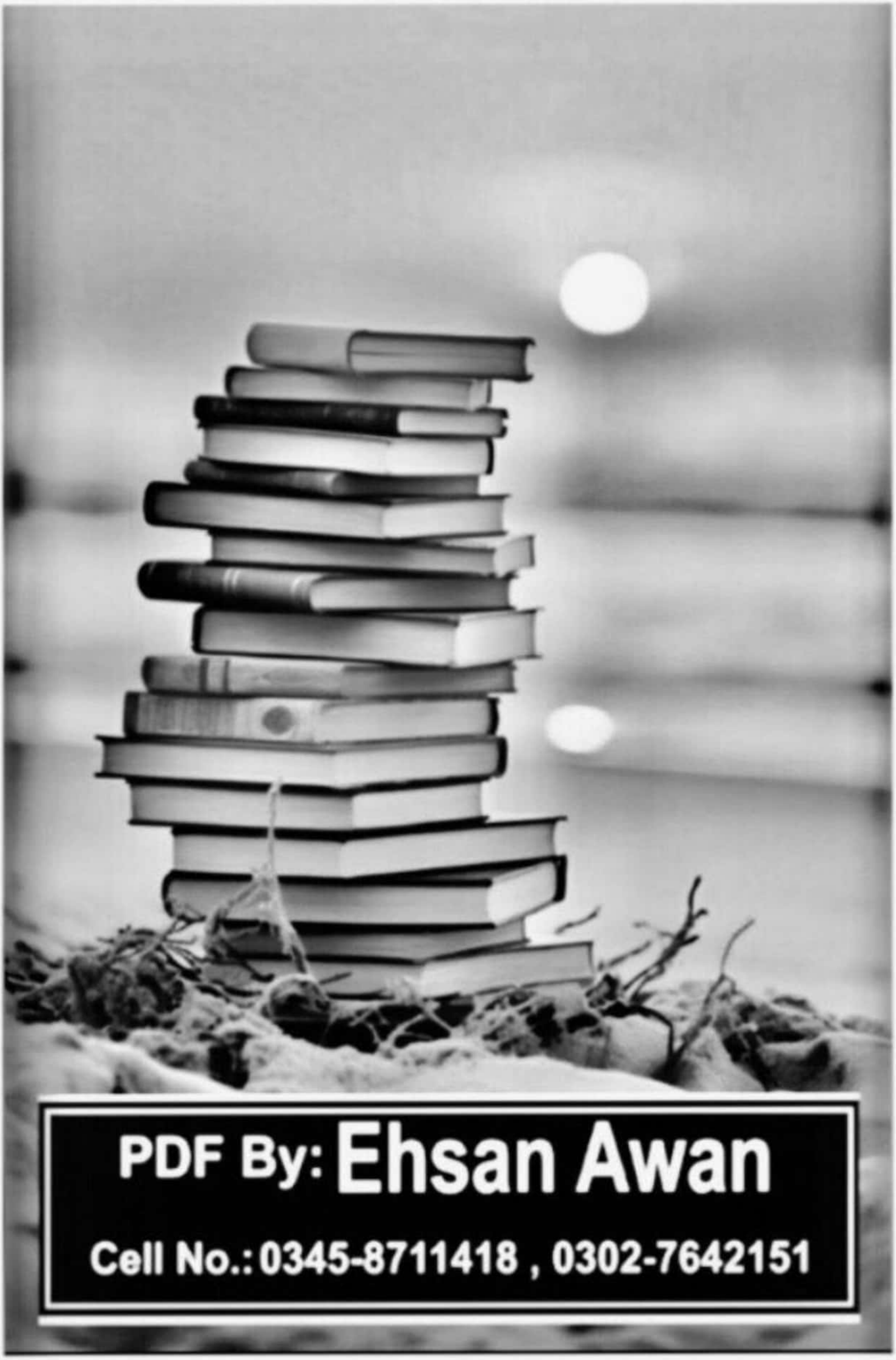

Scanned with CamScanner

خوشی دے خواب جوگی بس ذری ہک نِندر گھنڑی ہئی

خبر نئیں کتنی راتیں دے جگارے ویچنڑے پئے گن

Scanned with CamScanner

اَھیں خواب جگارے

امان اللہ ارشد

ناشر ارشد ادبی سنگت

ظاہر پیر تحصیل خان پور ضلع رحیم یار خان موبائل: 0300-6704057

Scanned with CamScanner

سبھے حق ناشر دے ھتھ ھتھیکڑے ھِن

ناں کتاب	اکھیں خواب جگارے
شاعر	امان اللہ ارشد
پیشکار	صوفی نجیب اللہ نازش۔ دلنور نور پوری
ترتیب	احسان اعوان، احسن فریدی، جام ایاز احمد ایاز
سنگار	ملک علی حسن للو۔ ملک جنید اسلم ناچ
کمپوزنگ	محمد سلیم صابری، ذیشان کمپیوٹرز رحیم یار خان
مُکھ پناں	شاہد دھریجہ
چھاپہ خانہ	جھوک پرنٹرز ملتان
پہلا ایڈیشن	جنوری 2004ء
ڈوجھا ایڈیشن	جنوری 2005ء
مُل	-/200 روپے

پانھ پیلی

سید شکیل احمد کاظمی۔ سید نصر الدین شاہ۔ مخدوم ناصر بخاری۔ فدا حسین خان چانڈیہ غلام عربی چانڈیہ۔ ملک آفتاب حسین باجوہ۔ حاجی محمد افسر رانا۔ رئیس منیر احمد انڈھڑ۔ جام ایم ڈی گانگا سردار ذوالفقار۔ رانا غلام علی اصغر۔ سردار سیف اللہ خان کورائی۔ ملک اللہ ڈتہ باجوہ ملک الطاف حسین باجوہ۔ رانا محمد احسن۔ مظہر سعید گوپانگ۔ خلیل بخاری۔ اخلاق مزاری حسن معاویہ خان گوپانگ۔ جام فیاض موہانہ۔ سردار نذیر احمد خان چانڈیہ۔ سردار صابر خان کورائی امرت جوگی۔ غیور بخاری۔ منان قدیر منان۔ جام رب نواز۔ جام منیر نہایہ۔ جاوید میتلا قاری غلام نازک کراچی۔ دلشاد محور۔ مختار خان بلوچ۔ جام فیاض بُرڑہ۔ جام نذر بے زور فیاض زاہد۔ خانزادہ سجاد بلوچ۔ سلیم ناصر۔ اجمل ساجد۔ اقبال عامر۔ شبیر طاہر حمایتی

تعاون

خواجہ فرید فاؤنڈیشن کوٹ مٹھن

دلچسپ ادبی ویلفیئر ایسوسی ایشن جنڈ پیر کمال

Scanned with CamScanner

انتساب

میڈے غم یا خوشی ، اے میڈی زندگی
ورقہ ورقہ میڈا ، سارا ترکہ میڈا
لفظ سارے میڈے ، ساہ سپارے میڈے
اَکھ دے اَسمان توں ، تُرٹدے تارے میڈے
تسّیاں اکھیں میڈیاں ، سسّیاں اکھیں میڈیاں
چُپ جگارے میڈے ، خواب سارے میڈے
ساریاں یاداں میڈیاں ، ساریاں یاداں تیڈیاں
تیکوں بھُلاں تاں میں مرونجاں ''چاندنی''
میڈا سب کجھ ہے بس تیڈے ناں ''چاندنی''

Scanned with CamScanner

ایویں لگدے جو ہُنڑ نندراں اُکھڑ سن

کتھاؤں آواز آئی ءِ بانگ وانگوں

Scanned with CamScanner

تندیر

نِت نواں شاعر	مصطفیٰ خادم	11
امان اللہ ارشد، ہک مہان شاعر	ظہور احمد دھریجہ	14
نہ وِسرن آلا شاعر	جہانگیر مخلص	18
ساڈی قوم دامان	ملک عطاء اللہ اعوان	21
میڈیاں اَکھیں، میڈے خواب	امان اللہ ارشد	22
اے سچ نہے جو کہیں شے دی کمی محسوس نی تھیندی	غزل	27
ہئی جو ساڈی اے جتی اوقات لکھنڑ پئے گیا	غزل	29
تکلف ڈو قدم کیتی ونجیں ہا	غزل	31
ہَن قسماں قول قیامت دے اوِراہ وچ چھوڑ تے نکھڑ یا ہا	ڈوہڑہ	33
وفا دا ذکر بھل ونجے جفا دا حال بھل ونجے	غزل	34
وَدا او شخص اَجکل میکوں ایویں ہار تے روندے	غزل	36
اونکوں آکھیں را نجھن رُل گئے ہَیں ساڈے ہیٹ تے کال گذر دا پے	ڈوہڑہ	38
میڈے کالے کلہیے دی بنڑی بھائیوال رہندی ہے	غزل	39
ول وی پیار الگیں	نظم	41
میڈے ہتھیں نہ تخت کوئی نہ سلطنت ہے	قطعہ	43
کون ساری رات جاگے تے جگاوے رات کوں	غزل	44
کھول زلفاں تے شام کیتی ونج	غزل	46
اساں رُلدے رول فقیر سدا کہیں رنگ وچ نہ کہیں تول ءِچ ہَیں	ڈوہڑہ	48
میڈے حصے صرف اندھارے ہوون پے	غزل	49
پیار دے اندر ہاراں ڈے تے پچھدا ہے	غزل	51
پرسال جیڈاں رَل پار جُلوں تیکوں یاد ہوسے او گال کتھاں	ڈوہڑہ	53
او میں توں جیں ویلے تھیندے جُدا، روون تے روح تھیندے	غزل	54
Message	نظم	56
میں جیندے ہونٹیں کوں کھل ڈتی ہے میکوں رُواون تے آ گیا ہے	قطعہ	58
کتنی تار ئیں دا خون وار یا گے	غزل	59

Scanned with CamScanner

اونکھڑیا خوشیاں نکھڑیاں گیاں مُنہ میل ملاپ توں نکھڑیئے گئے	ڈوہڑہ	61
کوئی ترلہ نہ بانڑ باقی ہے	غزل	62
اندھاری رات دے منظر سنبھال کم اَوسن	غزل	64
حالات بدلدے ڈیکھ کرائیں توں وی بدلیا گبئیں تیکوں کیا تھی گے	ڈوہڑہ	66
توں یاد اَمدیں	نظم	67
تیڈی سِک ساہ سمندر دے اندر طوفان وانگے ہے	غزل	69
جیویں صبح تونڑ اندھارے نی سُمدے	قطعہ	71
منزلیں تے پہنچن آلیں دے حوالے ڈیکھڑن	غزل	72
آسرا گھن تے ککھ داتر ونجناں	غزل	74
کڈی نظر جے مہر دی بھالیں چاسیں وَسدے ہوں	ڈوہڑہ	76
میڈی چمکدی ہوئی اَکھ دیں پلکیں تے ہر ستارا سوال بنڑ گے	غزل	77
فیصلہ	ہائیکو	79
دُھر کدے رہ گیوں وفا دے رستے تے	غزل	80
پچ لالا زخم لُکاون ڈاہچ پچھنائیں اونکوں آکھیں چا	ڈوہڑہ	82
خوابیں دی گال نہ کر	نظم	83
تھی گئی ہے گھپ اندھاری رات ڈیوا بال رکھ	غزل	86
اورُجھ گیا ہے کھل ہاسیں وچ اونکوں ساڈے نِیر نی یاد ریہے	ڈوہڑہ	88
کیتی کرتی نہ ہار پانڑ تے	غزل	89
کلھپ دے قید خانے وچ نہ ہکلاں مار کوئی کائنی	غزل	91
ستارے ساتھ ڈیون پے ضرورت پیش نہ آوی	قطعہ	93
وستی میڈی دے لوک ہِن اکثر کیہو جیہیں	غزل	94
مجبور ہوں مونجھ تاں اَمدی ہے من مُونجھ لُکیندیں ڈینہ تھیندے	ڈوہڑہ	96
وکئین اَکھیں سہانے خواب سارے وتکنڑے پے گن	غزل	97
قیدی جیلے گے مَر کھلیندا پے	غزل	99
نصیب	سرائیکو	101
التجا	نظم	102
ساکوں سُدھ کائنی توں ڈیکھ تے ڈس	ڈوہڑہ	104
میڈے دل دے مکان تئیں بچ گے	غزل	105

Scanned with CamScanner

کہیں دی یاد رہندی ہے کہیں دا دھیان رَہ ویندے	غزل	107
بے ڈوہی قید بھگیندے پیوں ایویں بے تقصیر ونگار یئے گیوں	ڈوہڑہ	109
جو خوش وَسدے تیکوں برباد کرتے	غزل	110
زندگی جیلے سَفر کولوں تھکا ڈیندی ہے	غزل	112
میڈی ہجر دی رات سہیلی بنڑ آغم دا شہر آباد کروں	ڈوہڑہ	114
اَکھیں، خواب، جگارے	نظم	115
جفاواں بے وِفادی ہُنڑ وفا محسوس تھیندی ہے	غزل	118
گھر لُڑھ گن پکھی واسیں دے بے ترڈ وَسدی برسات ءِچ ہیں	ڈوہڑہ	120
اِتھ ہے لفظیں دا کال گنگے ہِن	غزل	121
کیدو	نظم	123
تھکیڑا	ہائیکو	126
کہیں سخی دی دان تھئی خیرات ہے	غزل	127
میڈی دیوانگی بہوں دُور تلک ویندی ہے	غزل	129
ٹھپ رانجھڑ وہم دی وجھلی کوں اُٹھی مال وَلا ڈینھ ویندا پئی	ڈوہڑہ	131
کیں حال مناوں عید؟	نظم	132
دل کوں دلدار دے حوالے کر	غزل	135
تیڈے گروی! اتھے لوک ہاسے جیں حال چھکائی اساں چھک پئے ہیں	ڈوہڑہ	137
ڈے میڈیاں اکھیں میکوں نیریں سمیت	غزل	138
توں جے ہوویں تاں وقت دُھرک پوندے	قطعہ	140
محبتیں دے سفر تے نکلیں تاں ساڈیں یادیں کوں نال رکھیں	غزل	141
اساں مست فقیر ہیں جو آکھیئے بے خوف مچاتے مچ آکھیئے	ڈوہڑہ	143
خوش ریہوں یا اُداس دھرتی تے	غزل	144
تیڈیاں اَکھیں وی میخانہ اسان پیاسے مدامیں دے	غزل	146
منہ منگ سانول	نظم	148
بازار ہے یوسف مُل وِکدن پر پیار دا سودا نئیں تھیندا	ڈوہڑہ	150
تڑپدا مر گے کوئی لاچار دروازے اُتے	غزل	151
نہ بددُعاویں دے خوف وچ ہیں نہ کہیں دُعا دی تلاش وچ ہیں	قطعہ	153
آس تے اُمنگ چھوڑ ڈے	غزل	154

Scanned with CamScanner

تیڈے ہتھ وچ ہیں تیڈی مرضی ہے رکھ خوش یا حال خرابیں وچ	ڈوہڑہ	156
کرنٹی پوسے وت میکوں جیونڑ دی کاری شام تک	غزل	157
یاری	سرائیکو	159
تیڈی مونجھ دے گاٹھے گال ڈتم تیڈ یاں یاداں وچ وَٹا چھوڑیم	ڈوہڑہ	160
عید کارڈ	نظم	161
گو بہاریں دی پئی ہے پُھل کُمانڑے جاگ پِن	غزل	163
اساں نسرنڑ دی مُدوِسر گئے ساکوں پہلی رُت وچ لاپ کھڑائی	ڈوہڑہ	165
درد دارُو بنڑ کرائیں ہُنڑ گیا ہے رچ نچدے ودوں	قطعہ	166
.....اپنڑے نال چناں	نظم	167
تیڈیں رستیں اُتے رگڑ تج گئے ہیں	غزل	169
راہ ریتڑ ہن توں نازک ہیں میڈے ساہ دی ڈور تے ٹُر دا جُل	ڈوہڑہ	171
اعتراف	ہائیکو	172
خودفریبی	ہائیکو	173
رُوح رشتہ ڈور ہئی ریشم دی اینکوں تروڑیں نہ تیکوں آکھیا ہم	ڈوہڑہ	174
مُکی مُونجھ دی مُد پرنیناں توں اَجاں نیر نگال گذردے پِن	ڈوہڑہ	175
ویلا	سرائیکو	176
ڈیہدا ہے جڈاں اپنڑا حشر یاد کریندے	غزل	177
آ پیار کروں	نظم	179
میڈی روہی سُنج تیڈا بیلا برایں سال تباہیں پھیہہ ماریئے	ڈوہڑہ	180
کل بیٹ تے خوشیاں کھیڈ دیاں ہَن کانہہ ہوندی ہئی	ڈوہڑہ	181
عقیدہ	ہائیکو	182
سچ	ہائیکو	183
ظلم دی کھڑ اَخیر ڈیہدا اونج	غزل	184
چُپ چُپ دیوچ نہ رولیں ہا' کجھ بولیں ہا	غزل	186
تریہہ کھڑیاں مار پئی تنڈی ہے دم آخری تئیں کہیں ٹوبھے تے	ڈوہڑہ	188
خیر منگی ہے آمین کیتی نِسے	غزل	189
تیڈا بہاریں دا اے نظارا اَخیر مُکسی	غزل	191

Scanned with CamScanner

نت نواں شاعر

اَج توں تقریباً پندرہ سال پہلے دی گالھ اے جو رحیم یار خان بار کونسل دے ہال وچ ہک مشاعرہ تھیا۔ میکوں اقبال عظمت کلیانی دی معرفت دعوت ڈِتی گئی۔ مشاعرے وچ شریک شاعریں وچوں ہک نشابر ناں اُستاد الشعراء سئیں جانبآز جتوئی (مرحوم) داہا۔ ہک معصوم مکھڑے والا خوبصورت نینگر جیندے ہتھ وچ اُستادِ محترم جانبآز جتوئی دا بیگ ہا۔ او مشاعرہ پڑھنڑ واسطے جئیں ویلے اسٹیج تے آیا تاں اُوندی شاعری اُوندی عمر کنوں ڈھیر ساری وڈی نظر آئی۔ اُوندیاں ساریاں گالھیں نویاں ہَن اُوندا لہجہ بالکل نواں نکور ہا۔ او اساکوں اپنا اپنا لگا۔ مشاعرے دے بعد سلام دُعا تھئی تے ڈوجھے ڈینہہ رحیم یار خان شہر دے سیر سپاٹے وچ

Scanned with CamScanner

اُوندی رہنمائی، خلوص تے نیازمندی اَج تیئں دل دے شیتل حرم دی موہاڑی تے موجود ہے پئی۔ پہلے ڈینہہ کولوں اَج تیئں اُوں بندے دے احترام، خلوص، محبت وچ تِل جتنا فرق وی نی آیا۔ بلکہ ودھارا ہی تھیند اوندے۔ شالا مزید وادھو وادھ تھیوے۔ (آمین)

ایں سراپا خلوص شخص کوں ادبی دنیا وچ امان اللہ ارشدؔ آکھیا ویندے۔ صرف آکھیا نی ویندا بلکہ اِیں منوائے جو پندرہ سال پہلے والا نینگر اَج جوان تے خاص کر ادبی طور تے اپنڑے بھرپور شباب تے ہے۔ اِیں شخص نال میڈیاں محبتاں، عقیدتاں جتیاں پُرانڑیاں ہِن اُوں کولوں زیادہ نویاں نکور ہِن۔ کیوں جو اِیں بندے نال تھیونڑ والی ہر ملاقات پہلی ملاقات لگدی ہے۔ ''ڈوہڑے دے ایں بادشاہ'' اے گالھ تسلیم کروائی ہے جو اوجیڑھی مہارت نال ڈوہڑہ لکھدے، غزل تے نظم وچ وی اپنڑے انداز دے سُنہپ کوں برقرار رکھیندے۔ اِیں ''بخت بہار'' نشابرناں شاعر دی نویں کتاب اساڈے سامنڑے ہے۔ اِیں تے تبصرہ کرنڑ تاں نقادیں دا کم اے۔ میں تاں صرف اتنا چانڈاں جو سرائیکی ادب شاعری دی ہر صنف تے مکمل عبور رکھنڑ والے اِیں شاعر دے کلام نال سامع دی سماعت سرخرو تھیندی اے۔ قاری دی نظر باوضو تھیندی اے۔ فنکار/گلوکار کوں روحانی تے جسمانی روزی اُچھک ملدی اے۔ دھرتی تے دھرتی واسیں نال محبت اِیں شاعر دے اندر ماء دے ڈُدھ وانگوں اثر پذیر ہے۔ میڈی گالھ دی تصدیق کتاب پڑھ کے محسوس کیتی وَنج سگدی اے۔

Scanned with CamScanner

اللہ تعالیٰ بطفیلِ محمدؐ و آلِ محمد علیہم السلام میڈے محبوب شاعر سئیں امان اللہ ارشدؔ کوں ہر بُری نظر توں محفوظ رکھے۔ (آمین)

دُعاگو

غلام مصطفیٰ خادمؔ

دائرہ دین پناہ پچادھی تحصیل تونسہ شریف

ضلع ڈیرہ غازی خان

جنوری ۲۰۰۴ء

Scanned with CamScanner

سچ سو جھل

ارشد سئیں دی شخصیت دے بارے تحریر کرن تاں ساڈے وَس دی گال نی۔ ہاں۔ جیکر اینکوں ادبی اَسمان تے موجودہ دور اِچ چندر آکھوں تاں کُجھ چاندنٹی پرست خوش تھیسن تے کُجھ چکور دِلیں کوں چاندنٹی دے دشمن جھڑنال جھیڑا جھیڑنٹ دا موقع مل ویسی۔ اے ہک پہوں وڈا سچ ہے جو ہمیش چندر دے سامنڑے جھڑنِی ہوندا۔ دراصل جھڑ دی پیدائش زمین توں ھے تے چاندنٹی دا جنم چندرتوں۔ جھڑ ہک اُلجھی ہوئی سوچ دا مقام رکھدے۔ چاندنٹی دا شفاف ہوونڑ اپنڑی جاہ تے مگر جھیڑا تاں ضرور چھڑدے۔ صاف ظاہر ہے ارشد سئیں دی صاف شفاف چاندنٹی سوچ تے تلخ زمینی ماحول توں اُٹھنڑ آلا جھڑ ضرور اثر انداز تھیندا ہوسی۔ ارشد سئیں دی شخصیت وشاعری بارے کوئی مثبت یا منفی سوچ رکھدے تاں اے اُوندا مسئلہ ہے اَساں تاں صرف اتنا چاڈے ہیں ساکوں اپنڑی رسائی، دانائی تے قُربت توں ہک اچھے انسان دی صورت اِچ ہک چنگاں یار مل

پئے۔ارشدؔ سئیں کوں چنگاں انسان آکھوں چنگاں یار آکھوں اے ساڈا ذاتی معاملہ اے مگر جتھاں تک انہاندی شاعری دا تعلق ہے اُتھاں سچ اکھیسوں۔کیوں جو سچ سوجھل ہے ساڈا قلم دا رشتہ اپنڑی جاہ تے مگر انصاف اپنڑی جاہ تے۔موجودہ دور وچ ڈوہڑے دی صنف وچ ہک بہوں وڈی تبدیلی آئی اے۔تے او تبدیلی گھن آون والے شعراء وچ ہک نشابرناں ارشدؔ سئیں دا ہے۔ڈوہڑے دے بعد جئیں ویلے غزل تے نظم کوں ڈیکھدوں امان اللہ ارشدؔ سرائیکی شاعری وچ کوئی اوپری زبان دے محاورے تے پرانڑیاں تشبیحاں پیش کیتن ''اکھیں خواب جگارے'' تہاڈے ہتھاں وچ ہے' ایندے وچ امان اللہ ارشدؔ شاعری دیاں تقریباً ساریاں صِنفاں شامل کیتن۔اِتھاں تک جو آزاد نظماں وی شامل ہِن۔حالانکہ غور نال ڈیکھوتاں، کتھ ڈوہڑہ تے، کتھ آزاد نظم۔جیڑھے لوک امان اللہ ارشدؔ کوں صرف ڈوہڑے دے شاعر دی حیثیت نال جانڈن اے کتاب انہیں لوکیں نال امان اللہ ارشدؔ دا نواں تعارف کرویسی تے خود سرائیکی ادب وچ ہک سوہنڑا اضافہ ہوسی۔

مُشتاق سبقتؔ

اڈہ ترک والا محمود کوٹ ضلع مظفر گڑھ

Scanned with CamScanner

ہک عہد ساز شاعر

دنیا دا کوئی کم ہووے او محنت نال سکھیا وَنج سگدے۔ کوئی علم ہووے اُونکوں حاصل کیتا وَنج سگدے۔ مگر شاعری ہک الہامی صلاحیت ہے جیڑھی قدرت کنوں عطا کیتی ویندی اے۔ اے ہئ گالھ اے جو اِیں صلاحیت کوں محنت تے علم نال چار چندر لگ ویندن۔ سونے تے سہاگہ تھی ویندے۔ جیویں دنیا دے تمام اسلامی علوم حاصل کرتے کوئی پیغمبر نی بنڑ سگدا۔ اُونویں ای ساری کائنات دے شعراء دے کلام دے حافظ بنڑ دے بعد وی کوئی اپنڑی مرضی نال شاعر نی بنڑ سگدا۔ اے خدادی ڈتی ڈات ھے جینکوں ڈے ڈیوے۔ گال ذرا لمبی تھیندی پئی اے۔ اِیں وقت امان اللہ ارشد دی شاعری ساڈی

توجہ دا مرکز اے۔ جیکر ایندی عمر کوں ڈیکھوں تاں ول ایندی پختہ شاعری کوں ڈیکھوں تاں محسوس تھیندے ۔اے شعر ایں نوجوان شاعر دے نی تھی سگدے مگر جئیں ویلے شاعری دی صفت کوں ڈہدوں جواے تاں الہامی علم ہے تاں وَل یقین آویندے۔

امان اللہ ارشد کوئی ہفت زبان شاعر نی بلکہ ہمہ جہت شاعر ہے۔ ایں نوجوان شاعر جتھاں عشق تے محبت کوں اپنا موضوعِ سُخن بنائے۔ اُتھاں دھرتی دی تاثیر دا اظہار وی کیتے۔ دھرتی دیاں محرومیاں' ارباب اختیار دیاں ناانصافیاں ایندا خاص موضوع ہِن۔ مذہب دی تعریف وی ایں اپنڑے انداز اِچ درست طریقے نال کیتی اے۔ میں سمجھداں کوئی ایجھا موضوع کائنی جیڑھا ایندے قلم دی اَکھ توں اوڈھر ہووے۔ امان اللہ ارشد وچ ہک مکمل عہد ساز شاعر ہوون دیاں ساریاں خوبیاں موجود ہِن۔ مگر ایندے وچ ہک بہوں وڈی کمی ہے۔ تے اوکمی اے ھے جواے درباری شاعر کائنی۔ اینکوں خوشامد کرنڑ ڈاہ نی اَمدی۔ جیکر اے چھنداتاں درباری شاعری کرتے اپنڑے سارے مسائل حل کر سگدا ہا۔ مگر غربت دی چار دیواری وچ اَکھ کھولنڑ والا اے شاعر اَج وی ہوں چار دیواری وچ خوش اے۔ حالات دے ہتھوں مجبور تھی تے وی ایں اپنڑے ہتھیں کوں کاسے دا سونہاں نی کیتا۔ میڈا تاں یار اے۔ میکوں ایندی دوستی تے فخر ھے۔ فطری طور تے باغی شاعر ھے۔ کئی

Scanned with CamScanner

واری اسٹیج تے سُنڑن دا اتفاق تھے۔ اِیں ہمیشہ منصور حلاج دا پیروکار ہوون دا مظاہرہ کیتے۔ سقراط وانگے زہر دا پیالہ پی تے سچ دا پیغمبر ہوون دا ثبوت ڈتے۔ ایہا وجہ ھے اکثر مشاعریں دی انتظامیہ ارشد دے لہجے کنوں پریشان ہوندی اے۔ میں اَہداں سچ دا ذائقہ کوڑا ہوندے۔ بہرحال اِیں مطلب پرست دور اِچ ایجھے شاعر دا پیدا تھیون دھرتی دی خوش قسمتی تے خوش بختی ہوندی اے۔ میڈی دُعا ھے اللہ تعالیٰ اینکوں اپنڑے مشن تے ثابت قدم رکھے۔ (آمین)

حسن معاویہ خان بلوچ

مسن آباد۔ رحیم یار خان

Scanned with CamScanner

روہی دا مصوّر

امان اللہ ارشدؔ دے پہلے ڈُو مختصر شعری مجموعے "ارشدؔ دے ڈوہڑے"۔ "سِک دا ساون" چھپین۔ ایہا وجہ اے ہُن تک ارشدؔ دی سُنجاں سرائیکی شاعری وچ ڈوہڑے تے قطعے ہی رَہ گئین۔ ڈوہڑہ سرائیکی وچ مُنڈھ توں لکھیندا اپئے۔ بہوں سوہنے ڈوہڑے لکھے گئین، پر اتفاق اے جو سرائیکی ڈوہڑے دا موضوع عام طور تے چھڑا "عشق" ای رَہ گئے۔ جیویں اُردو غزل نے ویلھے دے نال اپنڑے موضوعات وچ وسعت پیدا کیتی اے۔ ایویں ای سئیں امان اللہ ارشدؔ نے سرائیکی ڈوہڑے دے موضوعات کوں شعوری طور تے وسعت ڈِتی اے۔ دورِ حاضر وچ سرائیکی ڈوہڑے دے بہوں وڈے شاعر سئیں احمد خاں طارقؔ نے "بیٹ" کوں اپنا موضوع بنائے تاں ارشدؔ نے روہی (چولستان) دی نمائندگی دا حق ادا کیتے۔ روہی دی تریہہ

اُنہاندے تھوڈاں تے شعراں دا رُوپ وَٹا گھِندی اے۔

پچھلے کجھ عرصے توں سرائیکی وچ ترائے مصرعیاں تے اڈھائی مصرعیاں دے نظماں، ڈوہڑے تے قطعے دی جاہ گھِنڑ دی کوشش کیتی اے۔ امان اللہ ارشد جئیں علم عروض تے اوزان دے باقاعدہ مطالعے توں بعد شاعری شروع کیتی اے۔ ایں وی ہک نواں شعری تجربہ کیتے جینکوں ہائیکو یا سرائیکو دی کار کوئی ناں نئیں ڈِتا تے اپنڑے نویں شعری مجموعے ''اکھیں خواب جگارے'' وچ تقریباً ہک درجن ایجھاں نظماں کوں مختلف عنوان ڈے تے پیش کیتے۔ انہاندی شکل ایں اے جو

ترائے مصرعیاں وچوں پہلا ماہیے دی کار اے، ترتیجھا اُوندے قافیے وچ اے۔ پر ڈوجھا مصرعہ مُقفّیٰ کائنی، یعنی ایویں سمجھو جو قطعے دا ڈُوجھا مصرعہ کڈھ ڈِتا گئے۔ ہک ایجھی صنف ملاحظہ تھیوے۔

ساڈی اَج تونڑی رِیت اُوہا ہے
ذکر تھیوے جتھاں ساڈے سئیں دا
ساڈے کیتے میت اُوہا ہے

ایں کتاب اِچ سرائیکی وسیب دے یکے مسئلیاں کوں شعراں دی زبان ڈیون دی کوشش کیتی گئی اے۔ پر روہی دے کنڈے (وستی دیرہ دوست محمد، جبہ عباسیاں، خانپور کٹورہ ریاست بہاولپور) تے بیٹھے ایں شاعر نے روہی دے یکے ڈُکھ، عذاب اپنڑے قلم دی جِبھ نال اساکوں ڈِکھائن۔ ایندی غزل وچ روہیلی تے روہیلا ڈوہائیں دے جذبے تے نمائندگی ملدی اے۔

ارشد دی غزل وچ روہی دی منظر نگاری تے تاریخی پچھوکڑ وی موجود اے۔ تے

Scanned with CamScanner

اَساں بن ڈٹھیں روہی دے لینڈ سکیپ اَتے زبانی المیاں توں جانو تھی ویندے ہَیں ۔ ہک شعر ڈیکھو۔

قلم آندِس ڈیراور دے جڈاں بھُر دئیں ہوئیں سِلھیں تے
مُصوّر آپ بیٹھا آپنڑے شہکار تے روندے

میں سمجھداں اتجھے جیندے رَہنڑ آلے شعریں دے خالق دا ناں تے اُوندی شاعری ہمیش اَمر راہسی۔

ڈاکٹر سجاد حیدر پرویز
سیکرٹری مجلس سرائیکی مصنفین پاکستان
بلوچ نگر (مظفر گڑھ)

Scanned with CamScanner

امان اللہ ارشد۔ ہک مہان شاعر

قومیں دی تریخ وچ ہک ویلہا ایجھا اَندے جیرھا صدیں تے محیط ہوندے تے اوندے اثرات صدیاں تک محسوس کیتے ویندن، او وقت تے ویلہا آوݨ والی نسلیں کیتے ایجھے اثرات چھوڑ ویندے جو تاریخ اونکوں کڈاہیں فراموش نی کر سگدی، سرائیکی ادب دی تاریخ وچ 80-1970 دے ڈہاکے کوں ایں واسطے خاص اہمیت حاصل اے جو ہزاراں سالیں دی نندر دے بعد جتھاں وڈے سرائیکی شاعری ''سرائیکی سنجاݨ'' دا جھنڈا چاتے میدان وچ آئے کھڑے ہن اُتھاں امان اللہ ارشد جہے ''معصوم بال'' وی لب چولیندے کھڑے ہن۔

خواجہ فریدؒ دے وسیب، استاد محمد نواز خوشتر دے خطے اتے قیس فریدی دے علاقے دیرہ دوست محمد (خان پور) وچ اعوان قبیلے دے مہاندرے اگواݨ سکیں حکیم محکم الدین دے گھر 1972ء وچ پیدا تھیوݨ والے امان اللہ دے بارے کوئی نہ جاݨدا ہا جو اوا تناوڈا شاعر بݨسے تے اپݨے فن تے فکر دے حوالے نال ہک زمانے کوں متاثر کریسے، پر (5 مارچ 1982ء) اپݨے استاد صوفی فیض محمد دلچسپ دی وفات دے بعد بلدیہ لیاقت پور وچ منعقد تھیوݨ والے ہک بہوں وڈے تعزیتی مشاعرے وچ امان اللہ امان (ارشد دا ابتدائی تخلص امان ہا)۔ پڑھیا تاں وڈے وڈے دانشور سخنور تے سخن شناس شاباش ڈیتے بغیر نہ رہ سگیے، ایندے بعد انہاں اپݨی محنت بھرپور توجہ تے شوق نال اپݨے شعری سفر کوں اگوں تے ودھایا تے شعرو ادب دی دنیا وچ کامیابی دیاں

Scanned with CamScanner

منزلاں طئے کیتیاں تے نال ای اپنا شعری تخلص ارشدؔ رکھ گھدا۔ 1996ء وچ سئیں دلنور نور پوری ارشد دے ڈوہڑے تے بعد وچ شعری مجموعہ ''سِک دا ساون'' شائع کیتا تاں ایندے شعریں دی خشبو سارے وسیب وچ کھنڈ گئی، اتے ہر پاسے امان اللہ ارشد دا تعارف نویں لہجے دے جدید شاعر دے طور تے تھیون پے گیا۔

امان اللہ ارشد دی شاعری نہ صرف عام لوکیں بلکہ خاص طبقے وچ وی بہوں مقبول اے، اوندی شاعری دے متاثرین وچ علم و ادب دی دنیا دے مہان لوگ شامل ءِن، میکوں چنگی طرح یاد ہے 2000ء وچ سرائیکی عوامی سنگت کراچی دی طرفوں منعقد تھیون والے عظیم الشان جشن فرید وچ نویں فکر دے موہری شاعر سئیں عزیز شاہد سٹیج سیکرٹری ہن، انہاں امان اللہ ارشدؔ کوں سٹیج تے سڈن توں پہلے آکھیا جو اساں دیرے دے شاعر ''ریاست'' دے شاعریں کوں کجھ نہ سمجھدے ہاسے پر امان اللہ ارشد اساڈی گالھ کوں غلط کر چھوڑے، ہک موقعے تے میکوں جگ مشہور سرائیکی شاعر سئیں شاکر شجاع آبادی، ڈسیا جو لوک پار اُروار دے شاعریں دا فرق رکھیندن تے اسیڈے نال حسرت (حسد) کریندن پر میں ''پار اُروار'' دا قائل کینھی۔ کون کیا ہے؟ ایندے فیصلے دا حق عوام کوں حاصل ہے پر اج دے نویں شاعریں وچوں فنی تے فکری حوالے نال جیڑھے شخص کوں میں سب توں زیادہ پسند کریندا اوندا ناں ہے امان اللہ ارشدؔ۔

امان اللہ ارشدؔ سرائیکی دا ہمہ جہت شاعر اے، سرائیکی شاعری وچ اوندا اپنا اسلوب اپنا لہجہ تے اپنا رنگ اے، ڈوہڑہ، غزل، گیت، کافی، قطعہ، نظم، سرائیکو تے مسدس لکھن دے نال نال اردو وچ وی شاعری کریندے۔ اردو کتاب دی اشاعت دے بعد اردو شاعری دا فیصلہ اردو سخنور کریسن، سرائیکی اصناف سخن وچوں سرائیکی ڈوہڑے بارے میں اتنا عرض کریساں جو انہاں ڈوہڑے کوں نواں وقار تے نواں

Scanned with CamScanner

ڈکشن ڈِتے۔ ڈوہڑہ جیڑھا کجھ عرصہ پہلے کم پڑھ یا درمیانہ طبقے دے شاعریں دا موضوع سمجھا ویندا ہا، امان اللہ ارشد احمد خان طارق تے شاکر شجاع آبادی جہے مہان شاعریں ہک واری ولا اینکوں سرائیکی دی پسندیدہ تے اعلیٰ درجے دی صنف بنا چھوڑے ایندے نال نال غزل وچ وی ہوائی یا اَسمانی مخلوق دی گالھ کرن دی بجائے امان اللہ ارشد اپنڑے وسیب اپنڑی دھرتی اتے اپنڑے وسیب دے دُکھیں دی گالھ کریندے۔ ڈوہڑے تے غزل توں علاوہ انہاں جیرھی صنف وچ طبع آزمائی کیتی اے، اوندے نال وفا کیتے اتے اوتکوں عام آدمی دے فہم تے ادراک دے اتنا قریب کر چھوڑے جو ہر ہک کوں امان اللہ ارشد دی گالھ اپنڑے دل دی گالھ محسوس تھئی اے۔

امان اللہ ارشد صرف شاعرای نی بلکہ بہوں چنگا نثر نگار وی ہے، اوندیاں نثری تحریراں ادبی رسالیاں دے نال نال اخباراں وچ پڑھنڑ کوں ملدیاں رہ ویندن انہاں تحریریں وچ او جیرھی گالھ کریندے اپنڑی دھرتی اتے اپنڑے وسیب دی گالھ نال ہوندی اے۔ امان اللہ ارشد دے نال اوندا بھرا احسان احمد اعوان وی سرائیکی دا بہوں چنگا لکھاری اے، او خود شاعر تاں نی پر سرائیکی شاعری دیاں اَن گنت کتاباں مرتب کر تے سرائیکی ماء بولی دی بے پناہ خدمت کریندا پے، عرض کرن دا مقصد اے ہے جو انہاں ڈوہیں بھرانویں دی اپنڑی مٹی تے اپنڑی ماء بولی نال محبت تے جُرأت نہ صرف پکی تے مضبوط اے بلکہ اساں انہاں ڈوہیں بھرانویں کوں ٹُردا پھردا سرائیکستان دی آکھ سگدوں وجہ اے ہے سرائیکی وچ انہاں اتنا کم کیتے جو سرائیکی تے انہاں وچ فرق تے نکھیڑا کرن اوکھا تھی گے۔

ہِن میں رانجھنڑ ہوئی، ریہا فرق نہ کوئی

شاعر تاریخ وی ہوندے تے مؤرخ وی، میڈے پیارے شہر خان پوردا اے عظیم شاعر پوری سچائی، دیانتداری تے بھرپور جرات نال اج وسیب دے دُکھیں دی تریخ رقم کریندا بیٹھے اتے اپنڑے پیغام دے ذریعے غریبیں کوں جگو اونڑ دے نال نال

Scanned with CamScanner

محلات وچ رہنڑ والیں کوں جھنجھڑ یندا بیٹھے، اے الگ گالھ جو او اپنا گھر نی بنا سگیا پر لوکیں دے دلیں وچ اپنڑی محبت دے محل اُسار گھدن، مقبولیت دا عالم اے ہے جو ایندی ترجمی کتاب "اکھیں خواب جگارے" دلچسپ سرائیکی ادبی سنگت دی طرفوں پچھلے سال شائع کیتی گئی، کتاب ایں طرح ہتھو ہتھ وکی جو اج ایندے ڈوجھے ایڈیشن دی ضرورت پیش آ گئی اے۔ میڈی دعا ہے اللہ سئیں سرائیکی دے ایں عظیم شاعر دی عمر دراز کرے تے ایندے شعری شعور دے سوجھلے نال سارا وسیب سوجھل تھیوے (آمین)

اج دے حالات کوں سامھے رکھ تے سرائیکی وسیب دے دُکھیں دی تاریخ لکھنڑ دے جوالے نال امان اللہ ارشد دی غزل دے ڈو شعریں نال موکل گھنساں۔

آ گئے ہیں اساں کربل وچ
پہرے لگ گن چودھار پانڑی تے

اساں تریہہ نال مر کے سُتے ہیں
ساڈیاں لاشاں نہ تار پانی تے

ڈھیر سارے دعائیں نال

ظہور احمد دھریجہ

ڈینھ وار جھوک سرائیکی ملتان / خانپور

10 مارچ 2005ء

Scanned with CamScanner

نہ وِسرن آلا شاعر

چڈاں محبتاں دی ساول کوں ودھن پھلن دی جاء نہ ملے تاں وَن تلے دے بوٹے ودھنوں کھڑ ویندن، پانی دا بھیو ال ڈاہڈا تھی تے وانج کرے۔ بے وس را ہک اپنڑے ہنجوآں دے پانی وچ غربت دے چوپے ودالاوے۔ وانجی دھرتی تے نفرت دی پنیری رہیجن پے ونجے اتے محبتاں دی نسردی فصل کوں کھڑ لاپ چا کرن، بجھ سوا نیزے تے ہووے اتے چندر بے فیض تھی تے لُکدا رہے، تارے چھڑے اکھیں دی پٹیال تے جھمر پانون۔

درد درسال تے آ کھڑے، وین ولیکھے ٹپ آنون، مونجھاں کونجاں دے وانگ پھیرے کھڑیاں پانون، ہنجوآں دے گس چہرے تے چس کرونجن ہر سحر بے اثر تے ہر شام شامِ غریباں ڈسے، خیال بے آس تے اکھیں نمراس تھی ونجن، روزیت روح بے جان بُت وچ چھڑی ساہ دی بھیک منگے موسم دی بے رُتی وی اجھی جوٹھڑی وادی جاء ڈکھ داڈکھن گھل پووے، روح وچ لتھی ریت ہنج پیون دی عادی تھی ونجے۔

جمدے بال کوں سُول، صدمے تے ہر ساہ سانگاں ملن، اوندے کنیں دے وچ بکھ دیاں بانگاں ملن، اوندیاں خواہشاں کوں سلب کیتا ونجے، سوچاں تے پہرہ ہووے ڈر ڈکل دی ایں فضا وچ وسے داہر واسی سچ نہ اَلانون دیاں قسماں وداکھاوے، قلم سچ ونجن، ہوٹھ مُندر تیج ونجن، ہتھ لیہج ونجن، پُھیر چُپ تے اندھار گھپ تھی ونجے، سچ صلیبیں چڑھے، چُپ ساہ چگن پے ونجے، اتے اندھی نگری دا راجہ قہر کلھور کلھپ دے اندھے کھوہ وچ چھڑی سُناری سوٹی بیٹھا بھنواوے تاں اجھے وز بروسے وچ وت کون اَلاوے۔

پر پیر فریدؒ دی دھرتی دا اُشاک تے سُچاک ہک نینگر اَلاٹے ظلمت دی دربار وچ حق سچ دی بانگ ڈیون آلا اے شاعر جیند اناں امان اللہ ارشد ہے۔

سُولیاں کوں پھلی پھل لگن دی رُت اچ اَتے سچ دی ساکھ دے موسم وچ اوں صدیاں دی آلس کوں بُت کنوں نکھیڑن دا درس ڈتے، سئیں عزیز شاہد اپنے ہک شعر وچ فرمیندن:

اے میڈا لعل تیئں اپنڑے حوالے یاد خود رکھنڑن
جو ہر ہک دور دی تاریخ کوں نسیان رہ ویندے

پراجو کے دور دا مئورخ امان اللہ ارشد کوں کڈاہیں وی نی وسار سگدا، ایں دور دا نمائندہ شاعر امان اللہ ارشد جیندی شاعری دا گانڈھا وسیب دی ہر شئے نال گنڈھیا ہویا ہے اوکئی لحظہ، پل وسیب دی کہیں شئے کوں نی بھُل سگیا تاں تاریخ اونکوں کیویں بُھلا سگدی ہے، جیندی شاعری وچ روہی، تھل دامان دا رنگ اتے پار اُروار دا سنگ موجود ہووے امان اللہ ارشد ہے، ٹوبھے، گوپے، گوٹھ، گریڑے، کھوہ کھاڈے، ترٹا ڈے، پھیکریاں، ٹھیکریاں دے نال نال بھڑ تھئے شہراں دے ٹھیڑ، ونجے دریا نواں دی گول وی کیتی ہے، اوں روہی دے رُلیے راول، موہل دیاں ماڑیاں بوکھر ہندیرے، پُرانے قلعے دیاں بھر دیاں کندھیاں دا ذکر وی کیتے۔

امان اللہ ارشد ایجھا شاعر ہے جئیں بکھ ننگ، تریہہ تس دے نال نال حیاتی دی چس وی چوائی ہے اوں اپنی شاعری وچ ونگاں دے رنگ، چُنی چولی دے چتر میلے ٹھیلے دی سانجھ، نوبت تے پڑتے مچی جھمر نال رَلن دا درس وی ڈتے، امان اللہ ارشد نے راندر سانون دی گال کیتی ہے راند ونجانون توں ہٹکیے، کال، کریہہ تے کُراگ موسم دے نال بادل، بارش، برکھا، کھمنیں گاجاں دا حوالہ ڈے تے اَسمان تے پئی پینگھ دے رنگ وی ڈس، ایہو اوندی شاعری دا وکھرپ تے سُنجھپ ہے۔ ارشد سئیں وزبر لوکیں دے ڈوھپ کوں تقدیر دا لکھیا نی آکھیا بلکہ اپنی چُپ چندرائی تے بے وسی دا مہنڑاں ڈتے۔

Scanned with CamScanner

اوندی شاعری نے ہونٹیں کوں طلب دی جاگ لاتی ہے لفظیں دے اَمرت نال آلسی بُت کوں آہری کرنڑ دی تنڑ ماری ہے ارشد سئیں وسیب دے ہر رنگ تے انگ دا شاعر ہے۔ اوندی شاعری وچ روح دے رشتے، حیاتی دے رنگ اتے ساہ دے سنگ موجود ہن، اواَلیندے تے اَلانونڑ وی سکھیندے، اور روح دے ریشم رشتیاں کوں شہ رگ شریک کریندے۔

اوندے ڈوہڑے، مٹی واس نمانیں لوکاں دی عکاسی کریندن، ارشد سئیں پلوتے تے لولی دا فرق ڈسیندے، اوندا ڈوہڑہ نوڑیت لوکاں کوں بگانی غلامی تے نمانڑ سلامی توں نکلن دا درس ڈیندے۔ اوندیاں غزلاں تے نظماں مونجھ ملال دے نال نال خشیاں دے دھمال دا فرق واضح کریندن، او اکھیں دی چھل نال اندر دا بل نی مسمانونڑ چاہندا بلکہ آہری تے موہری تھیونڑ دی گال کریندے ہتھ کوں دھاڑل دی بگی دا سونہاں کرنڑ دا درس ڈیندے او اپنڑی ہستی دی مستی وچ ریتاں، پریتاں دے نال نال مندر مسیتاں دی وی گال کریندے۔

شاعر کیوں جو وقت دا نقیب ہوندے، بے بھلویں لوکاں اتے قوم کوں شعور دی انگل پکڑ حیاتی دے ڈگ تے ٹُریندے جیونڑ دا ڈھنگ اَتے حیاتی دے رنگ ڈسیندے، اے سب گالھیں ارشد سئیں اپنڑی شاعری وچ کریندے، اتھے شاعر کوں نہ قوم تے نہ مَورخ بُھلا سگدے تے نہ بھلسی، اللہ ایندی حیاتی دراز کرے۔ آمین

جہانگیر مخلص

Scanned with CamScanner

ساڈی قوم دا مان

سئیں امان اللہ ارشد دے بارے اِچ اظہار خیال اینویں ہے جیویں سجھ کوں ڈیوا ڈکھاون۔ میڈی قوم دا اے قدآور شاعر خلوص تے محبت ونڈن اِچ وی اُنویں قدآور ہے۔ جیویں جواو بہوں وڈا شاعر اے۔ ایندے کلام اِچ روہ، روہی، تھل دا مان ساری ثقافت دا رنگ پاتا ویندنے، ایں درویش صفت شاعر دے کلام اِچ محبت ونڈن دے نال معرفت دا رنگ وی ملدے، ارشد اپنی شاعری وچ نت نویاں گالھیں کرن دا عادی اے، محسوس اینویں تھیندے جو ارشد اپنی شاعری دے ذریعے وسیب اِچوں وِنجاں ہویاں شئیں گولیندا ودا ہووے۔ ارشد دا اے ڈوہڑہ ڈیکھو:

چکریندیں شام فجر چرکھا ساڈے سر چکر تیج گے چرکھے وچ
تک تک تے تانگھ دے ترکلے کوں ساڈے نین پُوتیج گے چرکھے وچ
ساڈی سیند سجائے رنگ پونیاں دے ساڈے وال ویلیج گے چرکھے وچ
ہوں ویلے ارشد آن کھڑیں جڈاں خواب کتیج گے چرکھے وچ

میڈی دعا ہے جو اللہ تعالیٰ ساڈے مان خاص طور تے ساڈی اعوان قوم دے فخر سئیں امان اللہ ارشد کوں خضری عمر عطا کرے۔

ملک عطاء اللہ اعوان

بیورو چیف روزنامہ "اوصاف" ملتان

لودھراں

Scanned with CamScanner

میڈیاں اَکھیں، میڈے خواب

اکھیں نال خواب تے جگاریں دا ہک ریشم ریشم رشتہ ہے تے ایں رشتے کنوں انکار نی کیتا ونج سگدا۔ اکھیں کوں نندراں نصیب تھی پوِن تاں او خوابیں دے خزانیں دی گول ءِچ نکل پمدین۔ جے اکھیں کنوں نندراں رُس ونجن تاں ول جگارے اکھیں دا مقدر بݨ ویندن۔ اے ہئ گال اے جو کجھ خواب جاگدیں اکھیں نال وی ڈِٹھے ویندن۔ میں وی اکھیں رکھیندا اں پر ازل توں گھن تے اَج تئیں صرف خواب ڈٹھا امداں او بیشک نندر دے مرہونِ منت ہوون یا جگاریں دے سنگتی، خواب، خواب ہوندن میں خواب ڈِٹھن رات دے اندھے قید خانے وچ روشن دان توں لہندی سجھ دی پہلی کرن دے خواب ظلم دے ڈینہہ دی کلکدی، بلدی تے سڑیندی

Scanned with CamScanner

دُھپ وچ صحرا دے سینے تے کھیڈ دی ڈھلدی ولدی نماشاں دے
خواب، بیٹ دیں باہیں وچ ساوی چُنری دے خواب، ازل توں روزیت
روہی دے چہرے تے پھینگ پھینگ بٹن تے وسدی رحمت دے خواب،
بُسیں باہیں وچ سَت رنگیں، ونگیں دے خواب
نماٹیں چہریں اُتے خوشی دے رنگیں دے خواب
ڈِکھن دی جیل اِچ جھمراں کھیڈ دیں فصلیں دے خواب
خوشی دے خواب ڈیکھن والیں اُداس نسلیں دے خواب
روزی دی گول وچ رول تھئیں مونجھیں دے خواب
کلیہے دی قید اِچ کُرلیندیں کونجیں دے خواب
میں خوابیں دے جزیرے وچ سفر کرن والا او مسافر ہم جینکوں نہ منزل
دا پتہ ہاتے نہ رستیں دی اُچ جِھک دی خبر۔ میں اندھاریں دے
رستے تے اندھے مسافر وانگے تھپا کے ودا مریندا ہم جو اچانک
میکوں سوجھلے دی سُرت پئی، میڈئیں رستیں تے چاندنی اپڑیں تمام تر
خوبصورتیں نال لہہ آئی۔ میکوں اُوندی باہیں پناہیں وچ اپڑی اکھیں دے
ہونوں دا احساس تھیا۔ میکوں پہلی دفعہ اپنے خوابیں دیاں شکلاں نظر
آیاں۔ میکوں پہلی دفعہ اپڑی اکھیں وچ جاگدے جگاریں دی سُدھ پئی
اپنے آسوں پاسوں ڈِٹھم تاں میکوں اِیں پندھ دے پندھیڑو ڈھیر

Scanned with CamScanner

سارے ہمسفر نظر آئے۔ میکوں پہلی دفعہ محسوس تھیا جو میں اِیں کائنات
اِچ کلھا کائنی۔ میڈے سارے ہمسفر میڈے محسن ہن کیوں جو
جیکر احسان اعوان تے احسن فریدی نہ ہوندے تاں میڈے
خوابیں دی اِیں کہانی کوں تحریر دا روپ نہ ملدا۔
جیکر ظہور دھریجہ تے مجاہد جتوئی دیاں حوصلہ افزائیاں نہ ہوندیاں تاں
میڈیئں خوابیں دے تصور کوں تصویر دا روپ نہ ملدا۔
جیکر ارشد خامر تے غلام جیلانی دھریجہ دیاں محبتاں نہ ملدیاں
تاں میڈے ایں خواب محل کوں تعمیر دا روپ نہ ملدا۔
تے جیکر نجیب اللہ نازش تے دلنور نور پوری میڈا سہارا نہ بنڈے تاں میڈے
خواب صرف خواب رہندے انہیں کوں تعبیر دا روپ نہ ملدا۔
میڈیں اکھیں دا سارا پورھیا' میڈیئں جگاریں دی ساری جگیر' میڈیئں
خوابیں دا سارا خزانہ تہاڈے نظریں دے سامنڑے ھے۔ میڈیں خوابیں
وچ میڈے پرانڑے خواب میڈے نویں خواب ہر دور دے خواب شامل
ہن۔ بیشک میں او خواب سِک دی سولی تے ڈِٹھن یا سُکھ دیں سیجھیں تے
کجھ بہاریں دی مست رُت اِچ ڈِٹھن تاں کجھ خزاں دے ڈِرا کلے موسم
وچ۔ کجھ خواب اندھاری رات دے کالے اسمان دے بار تلے ڈِٹھن

Scanned with CamScanner

تاں کجھ چاندنڑی رات دئیں کرور باہیں وچ۔ سب کجھ تہاڈے سامنڑے ہے۔ میں اے گال وی تسلیم کریناں جو میکوں خوابیں دے سونے تے لفظیں دے سہاگے دا رنگ چڑھاونڑ دا ڈانہہ نی اَمدا بلکہ میں اپنڑے سارے خواب سچے تے سادے رنگ وچ تہاڈے سامنڑے پیش کر ڈِتن۔ فیصلہ تہاڈے ہتھ اے۔

امان اللہ ارشدؔ

Mobile: 0300-6704057

Scanned with CamScanner

ذہن اَہدے سوچ کجھ تے دل اکھیندے پیار کر
روز دی اِیں کشمکش توں تنگ ہاں اعتبار کر

Scanned with CamScanner

اے سچ ہے جو کہیں شے دی کمی محسوس نی تھیندی
نکھڑ تے زندگی پر زندگی محسوس نی تھیندی

اُونویں ڈیکھنڑ کیتے تاں سبھ سوا نیزے تے آ گیا ھے
کیجھا شہر ءِ کتھاہیں روشنی محسوس نی تھیندی

میڈے جذبات مر گے ہِن یا توں اُوہو نِوہی رَہ گیا
توں ملدا ہیں تاں مِل کے وی خوشی محسوس نی تھیندی

اُونویں تاں بادشاہ ڈھیر ءِن اِتھاں لفظیں دی شاہی دے
خیالیں . وچ کتھاؤں پر تازگی محسوس نی تھیندی !

Scanned with CamScanner

اُونویں کوڑی اَنا ہنجوں دا رستہ روک گھندی ھے
سجن نِکھڑن جڈاں کینکوں غمی محسوس نی تھیندی!

نکل سیلاب اکھیں توں جیندے پیریں توڑ پُج گے
میڈیں پلکیں اُتے ہونکوں نمی محسوس نی تھیندی

زمانے دی جفا ارشدؔ ایجھا لاغرض کر چھوڑیئے
خوشی ھے یا غمی ھے بھا لگی محسوس نی تھیندی

Scanned with CamScanner

ہئی جو ساڈی اے جتی اوقات لکھنا پئے گیا
کلکدی دُھپ کوں اندھاری رات لکھنا پئے گیا

کیا ڈساں نازک جو ہا ویلھے دے حاتم دا مزاج
اوندئیں جھنڑکیں کوں تہوں خیرات لکھنا پئے گیا

ہن جو میڈے ذہن وچ پالیں دے خوابیں دے ہجوم
ظالمیں دے ظلم کوں سوغات لکھنا پئے گیا

ڈر جو ہا نہ تھی وَنجے میڈے قلم دا سر قلم
اپنڑے ساہ کوں وی کہیں دی ڈات لکھنا پئے گیا

Scanned with CamScanner

جیندا رہوں دی اجازت ڈیونڑ ہئی جیں میکوں
اُوندے ہونڑاں دے اُتے سکرات لکھنڑا پئے گیا

سچ لِکھنڑ والئیں دے ارشد ہتھ کپیندے ڈیکھ تے
جھوپڑی دی ذات کوں کائنات لکھنڑا پئے گیا

Scanned with CamScanner

تکلّف ڈُو قدم کیتی وَنجیں ہا
ذرا میں تے کرم کیتی وَنجیں ہا

جیویں مل پیوں نشانی تاں ڈِتی وَنج
کوئی تازہ زخم کیتی وَنجیں ہا

سِرانڑے باجھ کیویں نندر اَوسی؟
میڈیاں باہیں قلم کیتی وَنجیں ہا

تڑپدا دل ذرا تھتھریج ویندا
اتجھا سینے تے دم کیتی وَنجیں ہا

Scanned with CamScanner

وَلا ہک وار سینے نال لا تے
اساکوں محترم کیتی ونجیں ہا

نہ جِیندا سٹ تے گبئیں نہ مار چھوڑی
کوئی تاں پُورا کم کیتی ونجیں ہا

نہ ساہ رہندے نہ ارشؔد تانگھ بچدی
اے قصہ وی ختم کیتی ونجیں ہا

Scanned with CamScanner

ہَن قسماں قول قیامت دے او راہ وچ چھوڑ تے نکھڑیا ہا
ہَس پیریں ریشم رشتیں دا کر تند تند تروڑ تے نکھڑیا ہا
معلوم نہیں ساڈی لوڑ نہ ہس یا اپنڑی لوڑ تے نکھڑیا ہا
ول مِلن دے ارشؔد نی رہ گے او ایجھے موڑ تے نکھڑیا ہا

Scanned with CamScanner

وفا دا ذکر بھُل وَنجے جفا دا حال بھُل وَنجے،
میں مر پَواں میکوں جیکر تہاڈا خیال بھُل وَنجے

اُوندی گلی دیوچ میں دل لُٹا تے ایویں بھُل گیاں
کتھائیں رکھ تے شئے جیویں نشوم پال بھُل وَنجے

نظر نظر دے جام پی تے مست مست تھی وَنجے
اونکوں جواب بھُل وَنجے میکوں سوال بھُل وَنجے

میں کیا کراں میڈا ایمان بُت پرست تھی گیئے
جیکر صنم کوں بھُل وَنجاں خدا وی نال بھُل وَنجے

Scanned with CamScanner

وَلا ھے وعدہ اَج اُوندا وَلا میں تانگھ وچ کھڑاں
خُدا کرے جو اَج اونکوں وَلا نہ گال بھُل وَنجے

میں اونکوں یاد آ وَنجاں تاں پل گذار نہ سگے
جیکر بھُلنڑ تے آ وَنجے تاں سال سال بھُل وَنجے

محبتیں دے میل توں وَنجنڑ کوں دل نی آکھدا
اَجل کوں شالا ارشدا ! اساڈی گال بھُل وَنجے

Scanned with CamScanner

ودا او شخص اَجکل میکوں ایویں ہار تے روندے
روہیلہ وَنج تے خواجےؒ دے جیویں دربار تے روندے

میڈی روہی دے ٹبیاں تے ھے اَج ساونڑ ایویں وسیا
جیویں جو آخری ویلے کوئی بیمار تے روندے

رہی نہ بیٹ تے ساول نہ او رونق چراندیں دی
شودا دھنوال دَھن اتنا ودا ہُنڑ دھار تے روندے

ودا بُت بنڑ تے جِیندا ھے میڈی وستی دا ہر واسی
نہ کہیں اقرار تے کھلدے نہ کہیں انکار تے روندے

Scanned with CamScanner

قلم آندِس ڈیر اور دئیں جڈاں بھُر دئیں ہوئیں سِلھیں تے
مُصوّر آپ بیٹھا آپنڑے شاہکار تے روندے

ڈڈھپ تے بے وسی دا اے تماشہ ڈیکھ سہی ارشدؔ
میں پتھر جھل تے نی روندا او پتھر مار تے روندے

Scanned with CamScanner

اُونکوں آکھیں رانجھن رُل گے ہیں ساڈے بیٹ تے کال گذردا پے
ساڈی سڑدی جھوک توں پاسہ کر ہر پاکروال گذردا پے
اے یاد وی نی ایں حال دیوچ اے کتواں سال گذردا پے
اساں ارشدؔ پھینگ کوں سِکدے پیوں ''سِندھ'' سکھڑاں نال گذردا پے

میڈے کالے کلیہے دی بنڑ بھائیوال رہندی ھے
کہیں دی یاد ہر ویلھے میڈے دم نال رہندی ھے

پتہ نی عید کیندے گھر دیوچ خوشیاں ونڈیندی ھے
غریبیں دے تاں اکثر اے رُویندی پال رہندی ھے

نکلدے ہن جڈاں مفلس بغاوت دے عَلَم چاتے
نہ کوئی دیوار بچدی ھے نہ کوئی درسال رہندی ھے

میڈا ساہ ساہ گروی پے میں خود نیلام تھی گیا ہاں
اَجاں میڈے مخالف دی اخیری چال رہندی ھے

Scanned with CamScanner

ہزاراں حادثیں دے تیر میں تک پُنج نہیں سگدے
میڈی ماء دی دُعا میں تے بنڑی نت ڈھال رہندی ھے

کئی کئی ڈینھ اَساں بالیں دے منہ تے کھل نسے ڈیہدے
اساڈے شہر وچ خوشیاندی نِت ہڑتال رہندی ھے

توڑے کھڑکے نہ کھڑکے درّ ہے اَکھ ول ول اُڈاہیں ویندی
خبر کائنی میکوں ہر وقت کیندی بھال رہندی ھے!

اِتھاں سچ دی سزا اے ھے جو سرسُولی تے چڑھ ویندن
اِتھاں کے سوچ تے ارشدؔ کریندی گال رہندی ھے

Scanned with CamScanner

وَل وی پیارا لگیں

من جے ماندا تھیا موجھیں دے میدان وچ
رُوح پھاتھی اُداسیں دے طوفان وچ
توں کنارا لگیں

سچ سمندر دئیں سوچیں کوں ساحل ملے
ڈیکھ جیکوں مسافر کوں منزل ملے
اوستارا لگیں

اکھیں نُوٹاں جیکر خواب وی توں ہوندیں
اَکھیں کھولاں تاں سیلاب. وی توں ہوندیں
توں جگارا لگیں

Scanned with CamScanner

اِیں بھریئے شہر وچ توں تاں اپنڑا لگیں
توں وی میڈے واںگوں تنہا تنہا لگیں
بے سہارا لگیں

میکوں رخصت نہ کر ایویں روندیں ہوئیں
خیر ہووے جو توں میڈے ہوندئیں ہوئیں
کیوں ڈُکھارا لگیں

توں تاں آسیں دا جگنو ہئیں کائنات وچ
اِیں اندھارے دی قیدڑ سیاہ رات وچ
تارا تارا لگیں

میڈی رَت وچ وَفا وانگ شامل ہیں توں
جانڈا وی ہاں خوشیاں دا قاتل ہیں توں
وَل وی پیارا لگیں

میڈے ہتھیں نہ تخت کوئی نہ سلطنت ہے
مولا جتی غریب کر پر سر تے چھت رہے
سر میڈا کہیں فرعون دی ٹھوکر نہ بَنڑ سگے
میڈے بدن تے رُوح دی جے تئیں سنگت رہے

Scanned with CamScanner

کون ساری رات جاگے' تے جگاوے رات کوں
اُونکوں آکھو ہُنڑ مِلنڑ میکوں نہ آوے رات کوں

تانڑ تے سُمے جیڑھا جوتن تے چادر قرض دی
اتجھا بدقسمت کیویں پِپلی ملاوے رات کوں

ساڈے سینے دی تپش توں سجھ دے نِکلن اُدھر کے
ساڈی قسمت دا اَندھارا وت ڈراوے رات کوں

دِیگڑی وچ سٹ تے پتھر ہنجوں اُگھ' بھاہ سور تے
بیٹھی غربت بال تھپ تھپ تے سُماوے رات کوں

Scanned with CamScanner

چھت ترمی تے پوہ دے پالے ساہ سُولی ٹنگ ڈِتا
اجھی رحمت تاں خُدا نہ پیا وساوے رات کوں

سارا ڈینھ بُکھ نال لڑدے بے سمجھ پالیں کوں پَر
بادشاہیں دے بیٹھا قصے سُناوے رات کوں

کتنے گھر بے نُور ارشدؔ، کتنی زندگیاں بے چراغ
لوک قبریں تے ودا ڈیوے جلاوے رات کوں

Scanned with CamScanner

کھول زُلفاں تے شام کیتی وَنج
ساڈیاں نِندراں حرام کیتی وَنج

جگ دئیں نظریں کنوں .بچا ساکوں
آپنڑی آمشام کیتی وَنج

کر تے وعدے دی کوئی مہربانی
وت میکوں بے اَرام کیتی وَنج

چندر چہرے توں چا کرائیں زُلفاں
چاندنڑی کوں غلام کیتی وَنج

Scanned with CamScanner

دل جو تیڈے بغیر نی رہندا
ایندا کوئی انتظام کیتی وَنج

پیار دی ہک نظر چا کر ارشدؔ
بند ساڈے متام کیتی وَنج

Scanned with CamScanner

ا

اَساں رُلدے رول فقیر سدا کہیں رنگ وچ نہ کہیں تول ءِ چ ہیں
اساں اپنڑی دنیا ویڑھ کرائیں ودے چاتی نت کشکول ءِ چ ہیں
نہ سُکھ دی خیر دی خواہش ھے نہ جنس وفا دی پھول ءِ چ ہیں
تیڈے دَر تے ارشدؔ تاں اَئے ہیں اَساں اپنڑے آپ دی گول ءِ چ ہیں

میڈے حصے صرف اندھارے ہوون پے
تیڈی جھولی دے وچ تارے ہوون پے

ساڈے منہ توں مُسک دا موسم نی ونجنڑا
بے شک ساڈے ہاں وچ بارے ہوون پے

توں تاں خوشیاں نال گذار حیاتی کُوں
ساڈے درداں نال گذارے ہوون پے

پیار بھریئے خط چا نہ ساڈے سینے توں
مردیں ہاں دے نال سپارے ہوون پے

Scanned with CamScanner

تیڈے وعدیں نال وندلدن ساہ میڈے
توٹے جو ہِن بے اعتبارے ہوون پے

جے تک ساہ ہِن قدم اگوہاں رکھنڑا ھے
بیشک پیریں ہیٹھ انگارے ہوون پے

تیڈا وصل نصیب نصیباں والیاں کوں
ساڈے کیتے سکھڑیں لارے ہوون پے

تس دے وَس ھے ساڈا وسبا او چانڑے
تیڈے ارشد شہر فوارے ہوون پے

Scanned with CamScanner

پیار دے اندر ہاراں ڈے تے پُچھدا ھے
خوش ہیں اَجکل! خاراں ڈے تے پُچھدا ھے

میں تک پہنچن تئیں تیکوں تکلیف تاں نئیں؟
رستے وچ دیواراں ڈے تے پُچھدا ھے

پیار والے کیا خالی ہتھیں نہیں لڑدے
دشمن کوں تلواراں ڈے تے پُچھدا ھے

Scanned with CamScanner

اَج دا ڈینھ ھے کیویں گذریا امن دیوچ
اندھیں کوں اخباراں ڈے تے پچھدا ھے

تن تے لیراں ویس سجا تے کیوں پھردیں
من کوں مونجھ دیاں ماراں ڈے تے پُچھدا ھے

تیڈے ہونٹیں توں رُس تے کِھل کیڈے گئی
ارشدؔ آپ اُدھاراں ڈے تے پُچھدا ھے

Scanned with CamScanner

پَر سال جڈاں رَل پار جُلوں تیکوں یاد ہوسے او گال کتھاں
کتھ بجھ دا ڈیوا وِسم وَنجے ہاسے ویڑھی شام دی شال کتھاں
اُوہو موسم ھے اُوہے رستے ہِن پر توں ہیں اَج میں نال کتھاں
میڈے پیر پکڑ دَگ پچھدے ہن ہئی ارشدؔ اَج بھائیوال کتھاں

Scanned with CamScanner

او میں توں جیں ویلے تھیندے جُدا' رووَنڑ تے رُوح تھیندے
پتہ نی کیوں جڈاں ملدے ولا' رووَنڑ تے رُوح تھیندے

میڈیں اکھیں کوں نظرڑ پئے گئے ہن خواب خوشیاں دے
میڈی وحشت میکوں آتے جگا' رووَنڑ تے روح تھیندے

جڈاں میں کوئی خوشی منگداں کوئی آمین ' نی اَھدا
میڈے تے کھلدی ھے میڈی دُعا' رووَنڑ تے رُوح تھیندے

تیڈی کِھل طنز ہوندی ہئی میڈے منہ دی پھکی کِھل تے
ولا ہکوار آ کھل تے اَلا' رووَنڑ تے رُوح تھیندے

Scanned with CamScanner

تماشہ چا بٹایا ھے میکوں رِیسل اَکھیں میڈئیں!
جڈاں وی ڈیکھداں وسدی گھٹا روَوَنڑ تے رُوح تھیندے

او ٹالھی ' پینگھ او لاہیں! او لاہیں وچ تیڈیاں باہیں
جڈاں وی یاد اَمدین سانولا ' روَوَنڑ تے روح تھیندے

بہاراں ' رنگ ' خوشبو ' چاندٹیاں راتاں ' تیڈیاں تاتاں
سبھو کُجھ ہے مگر تیڈے بِوا ' روَوَنڑ تے روح تھیندے

جڈاں روندا ہاں کِھل تے توں میکوں گل نال لیندیں چا
میکوں ہیں واسطے ارشؔد وَلا روَوَنڑ تے روح تھیندے

Scanned with CamScanner

Message

کوئی تاں اُونکوں وَنج آکھے

ولا ول آئی اے

رُت رنگین ساون دی

رَلے رَل یار دَھاون دی

کوئی تاں اُونکوں وَنج آکھے

جو چس کائنی

کلھیں کاغذ دیاں بیڑیاں

تراون دی

نہ چس ءِ جُھمراں پاون دی

نہ دَھاون دی نہ گاون دی

Scanned with CamScanner

کوئی تاں اُونکوں
وَنج آکھے
کوئی کرساڈے بچاونڈی
کھلاونڈی، ہساونڈی
بُھلیاں کھیڈاں کھڈاونڈی
کوئی تاں اُونکوں وَنج آکھے
ھے سِک سینے نہ باونڈی
توں کر
دلدار
آونڈی

Scanned with CamScanner

میں جیندے ہونٹیں کوں کھِل ڈِتی ھے میکوں رواوݨ تے آ گیا ھے
میڈے لہو نال بلدا ڈیوا میکوں جلاوݨ تے آ گیا ھے
یقین کر جو میں جیندے قد کوں سہارے ڈے ڈے بُلند کیتے
شعور پکڑیس تاں نال میڈے او قد کچھاوݨ تے آ گیا ھے

Scanned with CamScanner

کتنی تارئیں دا خون واریا گے
ول کتھائیں وَنج تے سِجھ اُبھاریا گے

جیوٹاں ہئی تاں ہونٹ سی رکھیں
جَیں الایا ھے اُوہو ماریا گے

سُکھ دئیں سیجھیں دے آسرے ڈے تے
میکوں سُولئیں کنوں گذاریا گے

کہیں کوں کیا عِلم جو محل تیڈا
کتنی قبریں اُتے اُساریا گے

Scanned with CamScanner

رنگ سڑکیں دا ھے لہو وانگے
شہر ساڈے کوں ایں سِنگاریا گے

اُوندیں اَکھیں کوں ڈیکھ تے لگدے
چندر ٹوبھے دے وچ اُتاریا گے

پگ بچاون دا شوق جئیں کیتے
اُو حیاتی دی کھیڈ ہاریا گے

ڈھل سکیا نی میں کوڑ قالب وچ
میکوں جتنی دفعہ پگھاریا گے

لوکیں ارشَد ہے تیئں ڈو کیوں ڈِٹھا
جئیں ویلے میڈا ناں پُکاریا گے

Scanned with CamScanner

اونکھڑیا خوشیاں نکھڑیاں گیاں مُنہ میل ملاپ توں نکھڑیئے گئے
روح رُس پیا روز دے روَن توں ساہ صرف سہاپ توں نکھڑیئے گئے
اَساں پِڑ وِچ گھنگھرو تروڑ کھڑے بے سُر تھئے تھاپ توں نکھڑیئے گئے
اوندا ارشدؔ ساتھ سو چیندیں ہوئیں اَساں اپنڑے آپ توں نکھڑیئے گئے

Scanned with CamScanner

کوئی ترلا نہ پاٹ باقی ھے
منہ تے مونجھیں دی جھاٹ باقی ھے

جسم تونڈے ھے زہر دی گندل
اُوندے منہ وچ مٹھاٹ باقی ھے

ظلم کاتیاں کلیج گس گیاں ہِن
ساڈا سینہ ہِراٹ باقی ھے

ہاں دیں زخمیں تے لُونڑ نی مُکدا
یار لوکیں دا ماٹ باقی ھے

Scanned with CamScanner

کوچ کر گئی وفا زمانے توں
صرف خالی اکھاڑ باقی ھے

میکوں شیشہ وی اوپرا لگدے
کیویں آکھاں سُنجاڑ باقی ھے

سچ تاں مر گے کڈوک دا ارشد
صرف آکھڑ مُکاڑ باقی ھے

Scanned with CamScanner

اندھاری رات دے منظر سنبھال کم اَوَسن
حقیقتیں دا جڈاں پئے گیا کال کم اَوَسن

توں بال آکھ تے چُپ نہ کرا طوفانیں کوں
انہیں دے تیکوں اے باغی سوال کم اَوَسن

ہتھیں جے اپنڑے سَجیندا پیں پیار دا گلشن
اے خار رَکھ چا گلابیں دے نال کم اَوَسن

کڑکدا سر تے کھڑا ھے فراق دا موسم!
تیڈے ہتھیں دے کڈھیئے ہوئے رومال کم اَوَسن

جڈاں نہ خواب ریہا کوئی تے یار چھوڑ گئے
پچھے اے درد اے مونجھاں ملال کم اَوَسن

جڈاں جو وَین پیا کرنا سچ دی مَیّت تے
زمانے کوں میڈے ارشدؔ خیال کم اَوَسن

Scanned with CamScanner

حالات بدلدے ڈیکھ کرائیں توں وی بدلیا گئیں تیکوں کیا تھی گے
میکوں ڈیکھ تے جیندا ہانویں کل اَج ڈیکھدا نئیں تیکوں کیا تھی گے
میڈا حق تاں نی ایہا گال پچھاں پر پچھداں سئیں تیکوں کیا تھی گے
نیوہی لگدا ارشد اُوہو ہئیں جے اُوہو ہئیں تیکوں کیا تھی گے

Scanned with CamScanner

توں یاد اَمدیں

جڈاں ساونڑ رُت دی کِنڑ مِنڑ وچ
ہر پاسے پیار دی پینگھ رَسے
تھی مست پپیہا بول پووے
کئی بھنورا چھیڑے کلیاں کوں
کئی گاوے کوئل گیت نواں
توں یاد اَمدیں

جڈاں کانگا بولے کندھی تے
یا ہتھ توں کئی شے ڈَھہہ پووے
یا ہِڈکی حال ہلاک کرے
یا اَکھ کہیں ویلھے پھڑک پووے
بے خبری وچ ہنج وَیہہ پووے
توں یاد اَمدیں

Scanned with CamScanner

جڈاں جوگی سَیت دا حال ڈَسے
جڈاں ہتھ دے لِیکے ڈیکھ گِھناں
جڈاں چھیڑے پیار دا ساز کوئی
جڈاں ساز کڈھے آواز کوئی
توں یاد اَمدیں

جڈاں ڈیکھاں کلھی کونج کوئی
یا شام کوں وَلدے پکھیاں کوں
یا پاواں کجلا اَکھیاں وچ
شیشے وچ ڈیکھاں اَکھیاں کوں
توں یاد اَمدیں

جڈاں ساول پیٹ تے لیٹ پووے
جڈاں پیلے دی کانہہ نِسر وَنجے
جڈاں ارشدؔ پیٹ وئیں پِڑئیں وچ
رب سُودھی ہر شے وِسر وَنجے
توں یاد اَمدیں
توں یاد اَمدیں

Scanned with CamScanner

تیڈی سِک ساہ سمندر دے اندر طوفان وانگے ہے
اساڈا حوصلہ بُڈدے ہوئے کپتان وانگے ہے

کئی ناکام تھئیں آسیں تے اُمیدیں دیاں قبراں ہِن
اساڈے دل دا نقشہ وی بَنڈیا غُستان وانگے ہے

کہیں کھسکار دی کو سُنڑ اُدھرکا بھر دھڑک پوندے
ساڈا دل آپنڑے سینے دیوچ مہمان وانگے ہے

موئے ماندیں مریضیں کوں کڈنڑ دا موت پُنج ویندی
پکردی یاد تیڈی پئی ساکوں تُھمان وانگے ہے

میں جے جتنی وی تنڑ ماراں اُوندے سائے تلے رہساں!
میں رُل گئی رول دھرتی ہاں تے او اَسمان وانگے ہے

Scanned with CamScanner

میڈا مالک اِتھاں وی عرض مفلس دی تے گو کائی
تیڈا دَر کیا؟ اساڈے وقت دے سلطان وانگے ھے

متاں کہیں وقت اَکھ دیوچ کہیں دا عکس لنگھ آوے
میڈی ہنجھ تانگھ وچ ارشؔد کھڑی دربان وانگے ھے

جیویں صبح توٹی اندھارے نی سُمدے
جیویں رات کالی دے تارے نی سُمدے
اُونویں کِتواں سال ءِ تڑپدیں ہوئیں ارشدؔ
میڈی اَکھ دے اندر جگارے نی سُمدے

منزلیں تے پہنچن آلئیں دے حوالے ڈیکھنڑن
رُل موئیں دے کئیں بھلا پیریں دے چھالے ڈیکھنڑن!

ہوکڑیں لگ گئی ھے تیکوں ڈُو قدم چا تے نِوہی
زندگی تَیں سُدھ نہیں کتنی کِشالے ڈیکھنڑن

تیڈی تانگھ ءِچ اِیں کھڑی ھے اَکھ جو جھمکن بھُل گئی اے
آونڑ آلے! تیئں ساڈئیں پلکیں تے جالے ڈیکھنڑن

گل نہ پیا ململ دا چولا میڈے گل دا ساتھ ڈے
ظالما! تیں تاں اِتھاہیں پوہ دے پالے ڈیکھنڑن

Scanned with CamScanner

ایہا سَت پیڑھیں کنوں اَدی پئی اے ساڈی جگیر
ساڈیں نسلیں وی ایہے خالی پیالے ڈیکھنِن

اِیں اندھارے رچ گئِن ارشد اساڈے شہر وچ
سِجھ وی آتے ہُنڑ ساڈے اگواڑ کالے ڈیکھنِن

Scanned with CamScanner

آسرا گھن تے ککھ دا تر وَنجنّاں
اِیں توں بہتر ہے پُڈّ تے مَر وَنجنّاں

برف سر تے ڈہنڈ شروع تھی گئی
ڈیہدیں ڈیہدیں ہے جسم ٹھر وَنجنّاں

اللہ جانڑے جو دل کوں کیا تھی گے
پیار دا لفظ سُنڑ تے ڈر وَنجنّاں

تیڈے راہیں تے رول اِیں تھیسے
بھُل گیا ہے اساکوں گھر وَنجنّاں

Scanned with CamScanner

بے وفائی یا تیڈی ادا سمجھاں
کر تے وعدہ وَلا مُکر وَنجناں

آپنڑے نال جنگ خود لڑنی
آپ جِتنا تے آپ ہَر وَنجناں

کتنا سَوکھا ہے جگ اُتے ارشدؔ
پیار کر تے اُونکوں وِسر وَنجناں

Scanned with CamScanner

کڈی نظر جے مہر دی بھالیں چاسئیں وسدے ہوں تیڈے پاڑے وچ

توں سوچی رات دی اُوڈھ اندر کوئی روندے کیوں تیڈے پاڑے وِچ

نہیں ارشدؔ کئی ڈینھ بھاہ بلدی نہ دُکھدے دُھوں تیڈے پاڑے وچ

ہوسیں جگ دا حاتم کیا تھی پیا اساں بُکھ مر گیوں تیڈے پاڑے وچ

Scanned with CamScanner

میڈی چمکدی ہوئی اَکھ دئیں پلکیں تے ہر ستارا سوال بَن گے
نظر جیں منظر اُتے پئی ھے اُوہو نظارا سوال بَن گے

کہیں دِئیں ساونڑ اَکھیں کنوں جو شعور میڈے سوال کیتے
جواب ملیئے تاں تِرمدی اَکھ دا جواب سارا سوال بَن گے

جے سجھ اُبھر پیا تاں بال اُٹھسن، جے بال اُٹھسن تاں بُکھ توں روسن
سکون رات اِچ غریب سانگے فجر دا تارا سوال بَن گے

مُسکدی مخلوق عید دے ڈینھ خوشی دے گیتیں دی گونج دیوچ
لویر پٹکے دیوچ لویڑیا او منہ ڈُکھارا سوال بَن گے

Scanned with CamScanner

زمین تے پیر جو رکھیئے سے زمین آسیب بَنڑ گئی ھے
اَساں جے اسمان ڈو ڈِٹھا ھے تاں چندر تارا سوال بَنڑ گے

سوال کیتم جتھاں سخی نے سوال کھل نال ٹال چھوڑیئے
سوال کرنا اُتھاہیں ارشد میکوں دوبارا سوال بَنڑ گے

Scanned with CamScanner

"فیصلہ"

رَلّے رہنڑاں محال تھی گیا ھے
کلھیں پہہ تے چا فیصلہ کیتی
ہُنڑ میڈے توں صلاح کیا پُچھدیں

ڈھرکدے رَہ گیوں وفا دے رستے تے
رُک گیوں پر اَنا دے رستے تے

کیڑھے ویلھے چا حوصلہ ہارے
زندگی ہے قضا دے رستے تے

ہے حیاتی اِیہو جیہاں ڈیوا !
جیڑھا بلدے ہوا دے رستے تے

پیٹ پِڑئیں توں واند نی مِلدی
کیویں نکلوں خدا دے رستے تے

دِل توں نکتی ہوئی آرزو تیڈی
آ گئی ءِ التجا دے رستے تے

Scanned with CamScanner

توٹے کاغذ وجود ہِن ساڈے
ٹُردے ویندے ہوں بھا دے رستے تے

میڈے بالیں دی ربّا پارت ہئی
کھیڈ دے ہِن بَلا دے رستے تے

اپنڑے ہتھیں کوں کپ کرائیں ارشدؔ
رکھ ڈتے سے دُعا دے رستے تے

Scanned with CamScanner

پچ لا لا زخم لُکاوݨ دا پچ پچٹاں نی اُونکوں آکھیں چا
تیں باجھ کجل دا اَکھیاں وچ رنگ رچٹاں نی اُونکوں آکھیں چا
تیڈی مونجھ دا موروی من دے وچ ہُنڈ نچٹاں نی اُونکوں آکھیں چا
جے شام تیئں ارشؔد نہ آیوں میں بچٹاں نی اُونکوں آکھیں چا

''خوابیں دی گال نہ کر''

(میاں شفیع سئیں دے حضور)

سئیں خواب، خواب ہوندن
سکھنڑے عذاب ہوندن
دوروں نظر دے دریا
اکثر سراب ہوندن!
خوابیں دے نال نہ تھی، خوابیں کوں نال نہ کر
خوابیں دی گال نہ کر

Scanned with CamScanner

ٹالھیاں چھنڈ تیج گیاں ہِن
پکھڑو اُڈر گئے ہِن
چنگے بُٹیج گئے ہِن
پاندھی گذر گئے ہِن
وَسے دے سب قصولی
قصے وسر گئے ہِن
مُفتا نہ پال اَکھیں' اَکھ بھال 'بھال نہ کر'
خوابیں دی گال نہ کر

نہ پُچھ ساڈے ٹِکانے
سِندھ نال وَہندے پِلیے
چھاہیں خرَیت کرتے
بھاہیں کوں سَہندے پِلیے
"اُچ دے مزاریں" وانگے
بھُر بھُر تے ڈہندے پِلیے
خود کوں سنبھال ڈھیرءِ' ساڈی سنبھال نہ کر
خوابیں دی گال نہ کر

Scanned with CamScanner

کِن گیاں سندور سیندھاں
مِہندیں رچیاں ہتھیلیاں!
پِڑ تے جھُمر دا پھیرا
پھیرے دے وچ سہیلیاں
کِن گبھین لوک وسدے
کھولے بٹھین حویلیاں
میں تاں ہاں خود سوالی، اتنے سوال نہ کر
خوابیں دی گال نہ کر

Scanned with CamScanner

تھی گئی ھے گُھپ اندھاری رات' ڈیوا بال رَکھ
سوجھلا اَج رات کر خیرات ' ڈیوا بال رَکھ

تیڈا چہرہ ڈیکھنا تاں اپنڑی جاہ تے رَہ گیا
میکوں تاں سُجھدی نی اپنڑی ذات' ڈیوا بال رَکھ

چار ڈینہہ دئیں چاندنیں راتیں دیوچ نہ مست تھی
بھُل وَنجے تیکوں متاں اوقات ' ڈیوا بال رَکھ

ڈیکھ ساڈے حال اُجڑیئے' تے ساڈے ڈہندے مکان
رحم چا کھاوے متاں برسات ' ڈیوا بال رَکھ

رات دی ہے موت جے سمجھ دی بشارت مل وَنجے
ظلمتیں کوں لگب ونجے سکرات ' ڈیوا بال رَکھ

Scanned with CamScanner

او نہ ہووے ڈَین چُپ دی تیڈ یاں نسلاں کھا وَنجے
کھول تے آ گِن اندھارے وات' ڈیوا بال رَکھ

گھر دیوچ آئی رات دے پہلے پہر کوں موکھ ڈے
جے اجازت ڈیونی حالات ' ڈیوا بال رَکھ

ساڈی ارشد سَیت وچ کائنی فجر دا سوجھلا
ٹھَپ تسلئیں دی اے ہُنڑ تورات ڈیوا بال رَکھ

Scanned with CamScanner

او رُجھ گیا ھے کھل ہاسیں وچ اُونکوں ساڈے نیر نی یاد ریہے
کیویں قہر دی قید کٹیندے پِن کوئی بے تقصیر نی یاد ریہے
ساڈے سینے سانبھ تے وسر گئے اُونکوں اپنڑے تیر نی یاد ریہے
اُوندے تخت کوں لگ گے بخت ارشدؔ اساں لوک فقیر نی یاد ریہے

Scanned with CamScanner

کیتی کرتی نہ ہار پائی تے
کچے گھڑے نہ تار پائی تے

میڈیئیں ہنجوں کوں روک نہ راہ وچ
کائناں کھڑسے دیوار پائی تے

کر مِلن دا ولا کوئی وعدہ
محل وت کوئی اُسار پائی تے

چندر لَہہ تے نہ چُم گھِنے چہرہ
عکس نہ پیا اُتار پائی تے

Scanned with CamScanner

آ گئے ہوں اساں وی کربل وچ
پہرے لگ گِن چودھار پانڑ تے
اوندے بوچھڑ دے رنگ وَیہہ گے ہِن
آ گئی ھے بہار پانڑ تے
اساں تریہہ نال مَر تے سُتے ہیں
ساڈیاں لاشاں نہ تار پانڑ تے

اوندے پیریں کوں چُم کرائیں ارشدؔ
چڑھ گیا ہے خُمار پانڑ تے

Scanned with CamScanner

کلھپ دے قید خانے وچ نہ ہکلاں مار کوئی کائنی
اِتھاں ہک ساہ سنگتی ہے جیندا اعتبار کوئی کائنی

کیجھا ماحول ہے جو سِر قلم تھی تھی تے ڈھاندے پِن
کِتا تِل وار کہیں کائنی چلی تلوار کوئی کائنی

اَساں محفل دی رونق ہَیں اَساں محفل دیوچ تنہا
اَساں ہَیں یار ہر ہِک دے اساڈا یار کوئی کائنی

محبت بے رِیا جذبہ نہ کوئی تسبیح نہ کوئی سجدہ
وفا والیں مسیتیں دے اُتے مینار کوئی کائنی

Scanned with CamScanner

کڈیں دریا کڈیں صحرا کڈیں کوئی پیر چُم گھندوں
ہوں بے گھر چاندنڑ وانگے ساڈے گھر پار کوئی کائنی

تیڈیں نینیں، تیڈیں یادیں، تیڈیں خوابیں پُجائے اے تیئں
ساڈی جیونڑ کہانی وچ ساڈا کردار کوئی کائنی

ساڈا دِل آپ دا ترکہ تُساں جانڑو تے اے جانڑے
اے شئے ساڈی تاں ہے اِیں تے ساڈا اختیار کوئی کائنی

نہ کہیں دے مانڑ ہِن ساکوں نہ کہیں دے مانڑ ہَیں ارشدؔ
اَساڈے سامنڑے تیڈے سِوا سرکار کوئی کائنی

Scanned with CamScanner

ستارے ساتھ ڈِیون پے ضرورت پیش نہ آوی
نتاں اِتھ کے تاں پالیں دے سہانے خواب وِک ویندن
حیاتی دی میں ہک نیکی کوں کتنے تیئں بچاواں ہا
لگے مومن دے مَتھے دے اِتھاں محراب وِک ویندن

وستی میڈی دے لوک ہِن اکثر کیہو جہیں
باہروں کیہو جہیں اَتے اندر کیہو جہیں

جو زخم ڈِے نہیں سگیئے یاریں دے پھُل جِتی
مارین پتہ نی دشمنیں پتھر کیہو جہیں

وَستی میڈی دا ہر بشر پتھر بنڈیا ودے
جوگی شُکار گے پتہ ءِ منتر کیہو جہیں

جھوکیں تے مال تراڈدا سنگریاں کچاریاں
ویلے دی چھل نگل گئی اے منظر کیہو جہیں

Scanned with CamScanner

خیرات اپنڑی جاہ رہی جھنڑکاں ملیئن جتھوں
تاڑئین اساڈی سَیت وی آ در کیہو جہیں

کھیڈیں شرارتیں کوں کیوں بھُل گِن نشوم پال
چھا گن انھاندے ذہن دیوچ ڈَر کیہو جہیں

رُل رُل زمانے دے گیوں اکھیں دے وچ سَما
ارشدؔ اَساں وی تھے ھیسے بے گھر کیہو جہیں

Scanned with CamScanner

مجبور ہوں مونجھ تاں امدی ھے من مونجھ لگیندیں ڈینھ تھیندے
پڑھ پڑھ تے تسبیح تاریں دی تیڈا وِرد پکیندیں ڈینھ تھیندے
تیڈے گل ڈئیں ہیلک باہیں تے تیڈے خواب سُمیندیں ڈینھ تھیندے
تیکوں بھُلدیں ارشدؔ ڈینھ لہندے تیکوں یاد کریندیں ڈینھ تھیندے

Scanned with CamScanner

وِکئین اکھیں سُہانے خواب سارے وتکنڑے پئے گِن
چھڑیاں لہراں نسے ویچاں کنارے وتکنڑے پئے گِن

اے گھر کعبہ ہے ایں کعبے دی حُرمت کوں بچیندئیں ہوئیں
مقدّس تیڈیں یادیں دے سِپارے وتکنڑے پئے گِن

وطن میڈا تیڈے جشنِ آزادی کوں منیندیں ہوئیں
تیڈے شاعر کوں اَج تمغے ستارے وتکنڑے پئے گِن

خوشی دے خواب جوگی بس ذری ہک نِندر گھِنڑی ہئی
خبر نئیں کتنی راتیں دے جگارے وتکنڑے پئے گِن

Scanned with CamScanner

ایہو جہیں کوئی ضرورت تاں پئی ہے میڈے ہمدم کوں
جواَکھ دے عرش توں ٹُرندے ہوئے تارے وٹیکنے پئے ہِن

اکھیں کوں ''لاڈلی دھی'' دی خوشی ڈیکھݨ دی خواہش ہئی
بُڈھے پیو کوں بُڈھیپے دے سہارے وٹیکنے پئے ہِن

میڈیئیں اکھیں دے موتی تاں بہوں ہَن۔ قیمتی ارشدؔ
پئے ہِن وٹیکنے او وی اُدھارے وٹیکنے پئے ہِن

Scanned with CamScanner

قیدی جیلے گے مَر کُھلیندا پے
قید خانے دا دَر کُھلیندا پے

پہلے بھاہیں لَوا ہوائیں کوں
ول کبوتر دے پَر کُھلیندا پے

لفظ لفظیں دے نال گنڈھ گنڈھ تے
گالھ ہے مختصر کُھلیندا پے

حبس رُت اِچ ہوا دا ہک جھولا
حادثیں دی خبر کُھلیندا پے

Scanned with CamScanner

میڈی قسمت دے بند تالے کوں
کہیں دُعا دا اثر کُھلیندا پے

کون جانڑو ہے نال ہونٹیں دے
میڈئیں پلکیں دے دَر کُھلیندا پے

حوصلے ڈیکھ تے میڈے ارشد
میڈا رستہ بھنور کُھلیندا پے

Scanned with CamScanner

"نصیحت"

تیڈے نین نماشاں وانگے سہہ نہ سگسِن سیک
اَوکھے موسم ڈیکھ نہ سگسِن ہوندن ڈھیر عذاب
توں نہ ڈیکھیں خواب

Scanned with CamScanner

التجا

حالی نہ وَنج سجن ، لحظہ جمب تاں سہی
میڈیں ہنجویں دی کِنڑ مِنڑ اے دپکے تاں سہی
اَکھ دے ساونڑ دیوچ پینگھ پووے تاں سہی
دل دی دھڑکن دِلاسیں تے تھتھرے تاں سہی
مونجھ مچھرے تاں سہی
حالی نہ وَنج سجن.....

Scanned with CamScanner

حالی سینے دیوچ بھاہ مچدی پئی اے
مونجھ نچدی پئی اے
حالی تھوڈیں توں خشکی ختم نی تھئی
تریہہ کم نی تھئی
ناں اکھیں دے اکھیں ملاونڑ تاں ڈے
سِک لہاونڑ تاں ڈے
حالی نہ وَنج سجنڑ.....
حالی نہ وَنج سجنڑ.....

Scanned with CamScanner

ساکوں سُدھ کائنی توں ڈیکھتے ڈَس بے رنگ ہیں یا کہیں رنگ وچ ہیں
تونڈے سنگ ہیں سر توں پیراں تئیں پر قیدی کچ دی ونگ وچ ہیں
ساڈے روح دا راجہ رنگ پور وچ اَساں رُلدے رُل گئے جھنگ وچ ہیں
پھروں جگ دے میلے کیا ارشدؔ اَساں موت حیات دی جنگ وچ ہیں

Scanned with CamScanner

میڈے دل دے مکان تیئں پُج گے
درد دَارُالامان تیئں پُج گے

ہَنج پیلئیں توں پار ٹپ اَئی ءِ
اَنت سودا دکان تیئں پُج گے

میں تاں ایویں یقین کر گیا ہم
مفت "قسمیں قرآن" تیئں پُج گے

سوچ نِکتی نِسی جِھکاڑیں توں
خود بھاویں آسمان تیئں پُج گے

Scanned with CamScanner

جیڑھا دشمن ہا جان میڈی دا
جان بَنڑ تے او جان تیئں پُنج گے

اُوندے اندر دے زہر دا ذائقہ
انت اُوندی زبان تیئں پُنج گے

میڈئیں خوابیں خیالیں دا وسدا
میڈے وہم و گمان تیئں پُنج گے

سچ دے ڈیوے دا سوجھلا ارشؔد
کِھنڈدا کِھنڈدا جہان تیئں پُنج گے

Scanned with CamScanner

کہیں دی یاد رہندی ہے کہیں دا دھیان رَہ ویندے
ایں دل دیرے تے ہر دم کوئی نہ کوئی مہمان رَہ ویندے

کڈاہیں راہ بھُل تے کھِل جے آ گئی ساڈے چہرے تے
اُونکوں ہوندا وی کئی ڈینھ تیئں لگا ارمان رَہ ویندے

چھُڑا تے ہتھ میڈے کولوں جڈاں او گھر ڈو ٹُر پوندے
میڈے ساہ نال بھج پوندن اے بُت بے جان رَہ ویندے

میڈا مالک میڈے وَس نی ایندی ہُنڑ تیکوں پارت ہے
کہیں بائیمان دے ہتھ وچ میڈا ایمان رَہ ویندے

Scanned with CamScanner

کڈاہیں خوشیاں دامُنہ ڈیہدوں تاں ڈیہدوں کہیں دے سرصدقے
ساڈی بے رنگ دنیا تے اُوندا احسان رَہ ویندے
خُدا کوئی خیر دا ساون پٹھیندا ہے جے دھرتی تے
او دَریانویں تے وسدا ھے میڈا دامان رَہ ویندے
حیاتی دا گذردا پے اِتھاں پل پل حسابیں وچ
اساڈے سامنڑے محشر دا نِت میدان رَہ وِیندے

زمانہ تاں بِناں مطلب خُدا کوں بھُل ویندے ارشؔد
اِتھاں وَت یاد کہیں کوں کِتھ کوئی انسان رَہ وِیندے

بے ڈوہی قید بُھگیندے پیوں ایویں بے تقصیر ونگاریئے گیوں
مسیں چوگ کیتے چُنج سنبھری ہئی ول تاڑی مار اُڈاریئے گیوں
ہیں گیڑ گویڑ دی گاری وچ اُڈراک تھیوں تے گاریئے گیوں
بس ارشدؔ لوک سیانڑے ہَن اساں پاگل ہاسے ماریئے گیوں

Scanned with CamScanner

جو خوش وسدے تیکوں برباد کر تے
توں کیوں روندا ہیں اُونکوں یاد کر تے

تیڈے انصاف توں قربان تھیواں
شرَم اَدی ہے ہُنڑ فریاد کر تے

پیا منگدا ہے بارش دِیاں دُعائیں
میکوں شُعلیں دیوچ آباد کر تے

بھانویں ہَم قید ہَم تاں تیڈے سامھیں
غضب کیتی میکوں آزاد کر تے

Scanned with CamScanner

میڈا دشمن میکوں چھندے نِواوَن
میڈی مشکل دیوچ امداد کر تے
تیڈیاں یاداں بہانہ زندگی دا
پئے جیندے ہوں تیکوں یاد کر تے
پئی ہے دھڑکنیں کوں نِندر اَمدی
جگا ارشدؔ غزل ارشاد کر تے

Scanned with CamScanner

زندگی جیلے سفر کولوں تھکا ڈیندی ہے
وَل تیڈی یاد میکوں حوصلہ آ ڈیندی ہے

خواب تیڈے میکوں سُولی تے سُما ڈیندے ہِن
یاد تیڈی میکوں تیجھیں تے جگا ڈیندی ہے

توں توٹے پھُل میڈیں آسیں دے لتاڑی رَہ گئیں
بیکسی میڈی تیکوں وَل وی دُعا ڈیندی ہے

آپ چُپ چُپ پے نظر دے ہو خدا خیر کرے
چُپ سمندر دی تاں طوفان اُٹھا ڈیندی ہے

Scanned with CamScanner

ایویں تسکین تھئی ءِ موت دی جھولی دے وچ
بال کوں ماء جینویں تھَپ تھَپ تے سُما ڈیندی ہے

ہَوں اساں وقت دی شطرنج تے لاتھے مُہرے
ساکوں تقدیر تہوں کھیڈ بٹا ڈیندی ہے

پیار او اِسم جو مُردئیں کوں جِوا ڈیندا ہے
پیار او لُوت جو وَنڑ پاڑوں سُکا ڈیندی ہے

ہجر دی رات جڈاں پیش ہے پمدی ارشد
وصل دے جُرم دی رَج رَج تے سزا ڈیندی ہے

Scanned with CamScanner

میڈی ہجر دی رات سہیلی بن آ غم دا شہر آباد کروں
اَج ہنجھ دی چِلکدی چیڑی کوں اَکھ پنجرے توں آزاد کروں
چُپ ڈیکھ تے موت نہ نگل وَنجے گل لگ ڈوہیں فریاد کروں
ایویں ارشدؔ وقت کٹیندا نی جیڑھا وِسر گئے اونکوں یاد کروں

Scanned with CamScanner

اَکھیں، خواب، جگارے

ساکوں پھول نہ ورقہ ورقہ
اساں چٹے کھیر سپارے

اساں پھٹے کیتن منافعے
اساں وَنجن آپ خسارے

رُن راتیں رونق روح دی
کیا کرنڑے چندر ستارے

Scanned with CamScanner

ہتھ جاہ بے جاہ دے منگتے
دِل لعلاں دے وَنجارے

اساں دُھرک پیسے بے سوچے
تیئں جیں جیں کیتن اِشارے

جیڑھے ساڈی کنڈ دے خنجر
اُوہے ساڈی اَکھ دے تارے

ساڈے مُنہ وچ مَنڑ مَنڑ ماکھی
پر اندر دے کھوہ کھارے

تیڈے لب جے آب حیات اِن
ساکوں موت کیویں ول مارے

ساڈے جذبے وسمی کیری
ساڈیاں سوچاں سُرخ انگارے

Scanned with CamScanner

ساڈا ساہ ساہ سوکھڑی سئیں دی
ساڈے سارے خواب اُدھارے

جیویں چن دے نال چکوری
اُونویں ساڈے نال اندھارے

کہیں مَست چُنی دا جھولا
ساکوں اپنے نال اُڈارے

ساڈی کُل جاگیر تے ترکہ
اے ''اکھیں خواب جگارے''

Scanned with CamScanner

جفا اُوں بے وفا دی ہُنڑ وفا محسوس تھیندی ھے
نکھڑ کے رُل ونجڑ اپڑی خطا محسوس تھیندی ھے

اُونویں انصاف تیڈے دے قصیدے رات ڈینھ پڑھدوں
جڈاں بے جرم کوئی ڈیندیں سزا ، محسوس تھیندی ھے!

میڈے ساہواں دیوچ ہُنڑ تئیں جیندے ساہواں دی خوشبو ھے
دُعا میڈی اُونکوں ہُنڑ بددُعا محسوس تھیندی ھے

اُوہا وستی ' اُوہو موسم ' اُوہے رستے ' اُوہو میں ہاں
مگر پیریں تلے بلدی ہوئی بھا محسوس تھیندی ھے

Scanned with CamScanner

اِتھاں پانڑ دے گُھٹ کیتے کئی اصغرؑ تڑپدے پِن
ساڈی وستی اساکوں کربلا محسوس تھیندی ھے

زمانہ خوش نہیں میں تے، میکوں کوئی غم نہیں ارشدؔ
خدا تے وی خدائی اَجکل خفا محسوس تھیندی ھے

Scanned with CamScanner

گھر لُڑھ گِن پکھی واسیں دے بے تِڑ وسدی برسات اِچ ہوں
پُس گئی ہر ستر ھے سانبھی ہوئی پے پَدھرتے پوہ دی رات اِچ ہوں
ھے ساہ ساہ سوچ دی سُولی تے اِیں جانڑ سَدا سکرات اِچ ہوں
ھے رحمت ارشَد جوش دیوچ اَساں یار عذاب دے وات اِچ ہوں

Scanned with CamScanner

اِتھ ھے لفظیں دا کال گُنگے ہِن
سوچ اندھی خیال گُنگے ہِن

روٹی منگدے تاں کِتھوں آناں ہا
رب دا شُکر ءِ جو پال گُنگے ہِن

کوئی فجریں دی بانگ نی ڈِیندا
سارے بانگے بلالؓ گُنگے ہِن

ظلم ظالم اِتھاں وسا رَج تے
احتجاج ءِ محال ، گُنگے ہِن

Scanned with CamScanner

صرف سچ گالھ نی اَلا سگدے
اِتھ کے گُنگے ، کمال گُنگے ہِن

میڈا ربّا انہیں دی پارت ہئی
ٹُر پے اندھیں دے نال گُنگے ہِن

اُوڈوں پوڑیاں عدالتاں ارشد
اِیڈوں میڈے سوال گُنگے ہِن

Scanned with CamScanner

''کیدو''

''کیدو'' ساڈی

پُڈھ تاریخ دا ہک

مظلوم حوالہ

اینکوں کہیں

خودغرض، مورّخ

غلط حوالے نال لکھیا ہے

ساکوں ایندی

غلط سنجاݨ

کرائی گئی ہے

Scanned with CamScanner

''کیدو'' کائنی

پیار دا دشمن!

نہ وَت

ڈوں دِلیں دے اَدھ وچ

خوف دی کندھی

ٹ

بنڑ والا

بلکہ' کیدو

تاں او' مرد' اے جیڑھا

اپنڑی دھی کوں

غیر کہیں نال

کھلدا ڈیکھ تے سَڑ ڑ والا

کیدو ہے غیرت دی علامت

کیدو

عِزتیں دا رکھوالا

Scanned with CamScanner

اَج جیلے گھر گھر دے اندر

ہر چھوہر ہے

''ہیر'' نظر دی

ہر چھوہَر ہے

''رانجھا'' ڈِسدا

اَج ساڈی

بدبختی اے ھے

''کیدو'' چاونڑ

''بس تھی گے ہِن''

Scanned with CamScanner

”تھکیڑا“

ساڈی رَت کوں حرارتاں ڈیوے
ساہ گھٹیندا پے گھُپ اندھارے وِچ
کوئی سجھ دیاں بشارتاں ڈیوے

Scanned with CamScanner

کہیں سخی دی دان تھئی خیرات ھے
زندگی ہک بے سُہاگن رات ھے

میڈے ہونٹیں تے دھمالاں تریہہ دیاں
اُوندے قبضے دے اندر کائنات ھے

اے خداوا ہکے واری مار ڈے!
روز ساڈے سر نویں سکرات ھے

Scanned with CamScanner

تیڈے راہ تے پھُل وِچھا سگدے نسے
ساڈی سانول بس ایہا اوقات ھے

سُنتے سجھ آ ہُنڑ ذرا اَکھیں اُبھال
ہر کہیں کوں سوجھلے دی تات ھے

کوئی نہ کوئی تاں خواب بلدا رَہ وَنجے
سوجھلا ارشدؔ اندھاریں وات ھے

Scanned with CamScanner

میڈی دیوانگی بہوں دور تلک ویندی ھے
میکوں لبھدئیں ہوئیں خود موت وی تھک ویندی ھے

اُتنے تونڑ میڈے زخمیں دی، کہانی پچُسی
جتنے تونڑ تیڈے خنجر دی چمک ویندی ھے

پھُل دی پتی توں جیویں شبنمی قطرہ ڈھہندے
ہنجھ ایویں اُوندے چہرے توں تِلک ویندی ھے

جیلے معیار میں انصاف تیڈے دا ڈیہداں
میڈی عرضی میڈے ہونٹیں تے اٹک ویندی ھے

Scanned with CamScanner

توں جے ملدا ہیں تاں اظہار کرنڑ دی خاطر!
اَکھ دے شیشے توں خوشی میڈی چھلک ویندی ھے
وت کریندا ھے کوئی درد ونڈنڑ دا وعدہ
زندگی آس دی سُولی تے لڑک ویندی ھے
لازمی کائنی اینکوں دفن کریجے ارشدؔ
سچ اومَیّت ھے جوسُولی تے وی چھک ویندی ھے

Scanned with CamScanner

ٹھپ رانجھن وہم دی وجھلی کوں اُٹھی مال ولا' ڈینھ ویندا پئی
گھنڈ چنگے گنڈیں رات نہ کر اے کھیڈ مُکا ڈینھ ویندا پئی
سُنڑ شام دے ڈھلدے سائے پے تیکوں آہدن کیا ڈینھ ویندا پئی
اے وقت نہ ارشد ہتھ اَوسی نہ وقت ونجا ڈینھ ویندا پئی

Scanned with CamScanner

"کیں حال مناؤں عید"

اساں حال کنوں بے حال
ساڈے سینے نچدا کال
ساڈے سر خوابیں دے تھال
تن تے زخمیں دی شال
اساں بُکھے تے کنگال
ساڈی ہک ہک گال سوال
گل ساڈے سو جنجال
کوئی سنگتی نہ بھائیوال
ساڈے ویڑھے وسدا ڈر
اُتوں آ گئی عید سعید
کیں حال مناؤں عید؟

Scanned with CamScanner

ساڈی ہر دم جِھکی جھُون
ڈُکھ ماس گِھدا ھے دُھون
ساکوں لگدی زہر سلون
دل دردیں دی کھرکھون
ساڈے سینے وانگ پرون
رگ رگ وچ سو سو رُون
ہر رُون اِچ لَپ لَپ لُون
اُوہو لُون اساڈی چُون
اساں چُون کیتی ھے آپ
ہُن کیویں پھیروں دِید
کیں حال مناؤں عید؟

Scanned with CamScanner

ساڈا ئیل ئیل بھوگیں وات
سر سوچیں دی سکرات
ساڈے ویڑھے نچدی رات
ڈسے اوپری کُل کائنات
ساڈے شاہ کہیں دی خیرات
کیا کرٹا آب حیات
ساڈے لب تے تریہہ دی تات
ہے سامھیں نہر فرات
اساں کلھے وانگ حسینؑ
چودھاروں شِمر ، یزید
کیں حال مناؤں عید؟

Scanned with CamScanner

دل کوں دلدار دے حوالے کر
جیت کوں ہار دے حوالے کر

ہَس محبت کیتی شہنشاہ نال
اینکوں دیوار دے حوالے کر

حق اَلاونڑ دا جرم جے کیتی
خود کوں وَل دار دے حوالے کر

جیہڑا لہجہ ھے اَج دے شاعر دا
اینکوں دربار دے حوالے کر

Scanned with CamScanner

حُسن کوں گال نہ میڈا یوسف
کہیں خریدار دے حوالے کر

مئے جے تئیں سانگے ہے گناہ زاہد
اِیں گنہگار دے حوالے کر

دل تے غم یار ہِن پکے ارشد
یار کوں یار دے حوالے کر

Scanned with CamScanner

تیڈے گرِوی لا تھے لوک ہاسے جیں حال چھکائی اَساں چھک پئے ہیں
تیڈی شان ایمان توں پیاری ہئی ہیں ڈَروچ ڈُسکیاں ڈک پئے ہیں
تیڈے پیریں پاتی پائل دے ہر گھنگھرو نال چھنڑک پئے ہیں!
ہُنڑ ارشؔد نال نی ٹُر سگدے ساکوں معاف کریں اَساں تھک پئے ہیں

Scanned with CamScanner

ڈے میڈیاں اَکھیں میکوں نِیریں سمیت
گھن اے اپنڑے خواب تعبیریں سمیت

بھُل وَنجاں نہ آپنڑی اوقات کوں
میکوں دفناویں میڈیں لِیریں سمیت

وقت دے دھوئیں ھے کر چھوڑیا دُوانک
دل دی الماری کوں تصویریں سمیت

بے گناہ تھی تے وی میں، بے قیمتا!
معتبر توں اتنی تعزیریں سمیت

Scanned with CamScanner

ذہن باغی تھی گے ہُنڑ مظلوم دا
کھس گھِنی ترکش متاں تِیریں سمیت

اے جیڑا اے کون سرکش ھے جینکوں
دار تے آندا گے زنجیریں سمیت

کیڑھی کیڑھی گالھوں ارشؔد مُکرسیں
تَیں ڈے آ گیاں تیڈیں تحریریں سمیت

Scanned with CamScanner

توں جے ہوویں تاں وقت دُھرک پوندے
رات مُکدیں ہوئیں دیر نی تھیندی
کلہا ہووا ں تاں تارے گِنڑ گِنڑ تے
تھک ویندا ہاں سویر نی تھیندی

محبتیں دے سفر تے نکلیں تاں ساڈ ئیں یادیں کوں نال رکھیں
جو تیڈے راہیں تے پِن دپھیندے انہاں دا دلبر خیال رکھیں

بدلدے موسم دے نال تیڈا مزاج وی تاں بدلدا رہندے
میں کیویں آکھاں نویل رُت ءِچ پُرانڑے رشتے بحال رکھیں

توں کھِل تے کہیں کولوں جان منگیں تے اوجھجک تے قدم ہٹاوے
تیکوں قسم ھے اُوں بے ادب دے اگوں توں میڈی مثال رکھیں

اے اوشہر ھے جتھاں کے تیریں حسیں پھُلیں دے غلیف پاتن
چمن توں لنگھدئیں ہوئیں احتیاطاً توں اپنڑے ہتھیں ءِچ ڈھال رکھیں

Scanned with CamScanner

جڈاں بغاوت رواج تھیسے نویں نصابیں دی لوڑھ پوسے
ایہو جہیں اوکھے وقت سانگے توں میڈیاں غزلاں سنبھال رکھیں

اے ریت بلدی اے جلدے رستے لتاڑ صحرا دا سڑدا سینہ
وفا دے راہی ضرور وِسن ِانہاں دی ہر وقت بھال رکھیں

اے سچ زہر ہے زہر دا ذائقہ تیکوں تاں اَوَسے نہ راس ارشدؔ
جے دور چلے لبیں کوں لاتے توں جام میں ڈُو بَتال رکھیں

Scanned with CamScanner

اَساں مست فقیر ہیں جو آکھیئے بے خوف مچا تے مچ آکھیئے
اَساں اپنڑی تار ءِچ نچدے بگیوں پتہ ءِ کئیں کئیں پیا نچ نچ آکھیئے
بھاویں آپ وی کچ دا تھاں ہاسے کچ کچ ھے کچ کوں کچ آکھیئے
ہیں جرم ءِچ دار تے چڑھ گئے ہیں اِیں دور ءِچ ارشدؔ سچ آکھیئے

Scanned with CamScanner

خوش ریہوں یا اُداس دھرتی تے
وقت کیتے سے پاس دھرتی تے

جتنی پانڑ دیاں دعائیں منگدوں
اُتنی جمدی ھے پیاس دھرتی تے

او تاں ٹردا ھے نِت ستاریں تے
لا تے بیٹھے ہیں آس دھرتی تے

ظرف دھرتی دا تنگ تھی گیا ھے
مَر گئین پکھی واس دھرتی تے

Scanned with CamScanner

اتنی بھاہیں نہ بھیج اَئے سجھا
رحم کر بے لباس دھرتی تے

بے جہانیں دے خواب کیا ڈیکھوں
ساڈے گُم ہِن حواس دھرتی تے

نج وفا دے گلاب دا ارشد
چھٹ ڈِتم بے شناس دھرتی تے

Scanned with CamScanner

تیڈیاں اَکھیں وی میخانہ اَساں پیاسے مدامیں دے
مگر ساڈے مقدر ہِن فقط کھڑکار جامیں دے

جیکوں چاہیں تیڈی مرضی توں قُربت دان کر چھوڑیں
تیڈی چاہت اُتے سانول کیہیں دعوے غلامیں دے

اساکوں کوئی مُبلّغ ہُنڑ اَنا دے درس نہ ڈیوے
ساڈے ہتھ ہیلکے تھی گِن ذرا فرشی سلامیں دے

اَساکوں دُور توں تیڈا اے ڈِس پووَنڑ غنیمت ھے
کتھاں لائق اساں جانی تیڈئیں رنگین شامیں دے

اے دَرجے تیئں سلامت ھے اساں سر چانِسے سگدے
ساڈے جذبات مُندریئے ہوئے اَساں بدھل کلا میں دے

خوشی دی گو کتھاؤں آوے تاں اَنڑ سونہی نظر دی ھے
ایہو جہیں عادتی تھی گئین کَن ساڈے متا میں دے

جنھاں دے ڈر کنوں ارشدؔ اکھیں نُوٹن نہیں چھندے
توں کیا جانڑے کیہو جہیں خواب ہوسن بے ارامیں دے

مُنہ منگ سانول

اَج آخری عرضی سُنڑ ساڈی!
ایویں مفت نہ تھی ڈِنگ ڈِنگ سانول

نہ گو ڈے جگ دی گالھ اُتے
جگ پینڈے رنگ وچ بھنگ سانول

وچ اَکھیں ' خواب ' جگاریں دی
ڈینھ رات لگی ھے جنگ سانول

اساں سب کجھ تیڈے ناں کیتے
بیا کیا چھندیں منہ منگ سانول!

ساکوں تروڑ تے بھاویں جوڑ کھڑا
اساں تیڈے ہتھ دی ونگ سانول

Scanned with CamScanner

اساں منگتے راج ہزارے دے
کیا چھوڑ تے آنووں جھنگ سانول؟

کیا پُچھدیں حال فقیریں دے
کم کار ساڈا پِن منگ سانول

ہُوں پھُل پر سیجھ دے ڈا دے نئیں
ساکوں واپس خار تے ٹنگ سانول

دم مست دھمالاں دِھرتا ھے
اساں جوگی مست ملنگ سانول

اساں رنگ بدلیندئیں تھک پئے ہوں
ساکوں اپنڑے رنگ وچ رنگ سانول

Scanned with CamScanner

بازار ھے یوسف مُل وِکدن پر پیار دا سودا نئیں تھیندا
گھر پھُوک تے گھر اعتبار بچائے اعتبار دا سودا نئیں تھیندا
ہک ہار تاں نئیں جیکوں وِچ ڈیواں ہر ہار دا سودا نئیں تھیندا
سر ویندے ارشدؔ گھولیا چا دستار دا سودا نئیں تھیندا

Scanned with CamScanner

تڑپدا مر گے کوئی لاچار دروازے اُتے
ڈو قدم ٹُر تے نی اَئے سرکار دروازے اُتے

بَدھ کراہیں کھڑ گئی ءِ اَکھ تار دروازے اُتے
رحم کر مجبور کوں نہ مار دروازے اُتے

مُدتیں توں چُپ کھڑی کُونڈی اُتے زنگ آ گیئے
بیکسی دے ڈیکھ وَنج آثار دروازے اُتے

غیر کیتے تاں تیڈی دیوار وچ دَر بنڑ ویندن
میں کیتے تاں بَنڑ گئی ءِ دیوار دروازے اُتے

Scanned with CamScanner

اَئے مسیحا شہر دئیں مُردیں کوں ساہ ڈِیندا ودیں
مر گئی لیکن کوئی بیمار دروازے اُتے

اَہدے اِتھ کوئی قتل تھیئے تاں خون دے چھینڈے ڈِکھاوَ
کیا ڈِسے رنگ خون دا رنگ دار دروازے اُتے

میڈے ارشدؔ دَر تے وی دستک ڈِتی ھے اَج کہیں
میکوں تاں اَدا نی پیا اعتبار دروازے اُتے

Scanned with CamScanner

نہ بددعاواں دے خوف وچ ہیں نہ کہیں دعا دی تلاش وچ ہَیں
منافقت توں جو پاک ہووے اجھی وفا دی تلاش وچ ہَیں
اے سر بچاونڑ دا شوق کائنی جو کہیں دے دَر دی تلاش ہووے
سریں کٹاونڑ دے شوق والے ہیں ''کربلا'' دی تلاش وچ ہَیں

Scanned with CamScanner

آس تے اُمنگ چھوڑ ڈے
بے وفا دا سنگ چھوڑ ڈے

ساتھ میڈا ڈے تے جے توں تنگ ہیں
مفت تھی نہ تنگ چھوڑ ڈے

نہ پکڑ ستارہ جاٹ تے میکوں
ہاں کٹی پتنگ ، چھوڑ ڈے

بس حضور بس میں ہار من گیاں
ہُنڑ تاں یار جنگ چھوڑ ڈے

Scanned with CamScanner

اے زمین کہیں دا پیار کھا گئی ءِ
تھی سگی تاں جھنگ چھوڑ ڈے

دل ! تیڈا مقام نفرتیں دی سیجھ
پیار دے پلنگ چھوڑ ڈے

ہُنڑ کوئی پکا رنگ اختیار کر
جو بدل ویندن او رنگ چھوڑ ڈے

زندگی جو تیں کنے ہے ارشدؔا
موت دی ہے منگ چھوڑ ڈے

Scanned with CamScanner

تیڈے ہتھ وچ ہیں تیڈی مرضی ھے رکھ خوش یا حال خرابیں وچ
ودا ورقہ ورقہ ونڈ ساکوں ڈے بیشک رول کتابیں وچ
کہیں دا پھٹے دگ دی دُھوڑ نسے کر غرق ڈیسیں گردابیں وچ
اساں ارشدؔ خواب ہیں خوشبو دے اساں تھیسوں دفن گلابیں وچ

کرنٹ پوسے وَت میکوں جیونڑ دی کاری شام تک
ٹُر پئی جیکر میڈے دلبر دی یاری شام تک

تڑپدا رَہ گے کوئی گل پا تے گاری شام تک
مر گئے لیکن نہیں آیا شکاری شام تک

رَب داناں من مہرباناں، رات دے وعدے نہ ڈے
منگی ہِم حالات توں زندگی اُدھاری شام تک

اِیں لگا ہوندا ہے رَش انصاف دی زنجیر تے
روز خالی وَل ویندا اں اَمدی نی واری شام تک

Scanned with CamScanner

توں تاں وعدہ کرتے بھُل گئیں نال پپلئیں دے کوئی
راہ تیڈے تے رہے ڈیندا بُہاری شام تک

اے تاں ٹھیک اے شام دی چادر پناہیں ڈے ڈِتن
اے نہ پُچھ جو کیویں ہِم ارشؔد گذاری شام تک

Scanned with CamScanner

"یاری"

ہِک ویلا ہا ساڈے ساہ تے ساہ ڈِیندے ہَن لوک
اَج ہے دنیا دشمن ساڈی جاہ جاہ ساڈے وَیر
تیڈے سِر دی خَیر

Scanned with CamScanner

تیڈی مونجھ دے گانہے گال ڈِتم تیڈیاں یاداں وچ وَٹا چھوڑیم
ہر قسم کفارے سُودھ گئی ہر قول اقرار بُھلا چھوڑیم
مجبوریاں ہن نہ نبھدی ہئی ہیں سانگے زہر اے کھا چھوڑیم
چُپ کر تے پیٹ دے دوزخ وچ ہر خواب ارشدؔ دفنا چھوڑیم

Scanned with CamScanner

عید کارڈ

ساڈی اَکھ دے سِندھ دی سیڑھ دیوچ
ساڈیاں پیلیاں پُڈ دی کانہہ وانگے
چھل ویلھے دی
ساڈیں سالھیں دے اگواڑ
اُجاڑتے وَل گئی اے
ساڈے سینے نقشے ڈہریں دے
جتھ کال خوشی دی ساول دے

Scanned with CamScanner

ساڈے ہونٹیں.....رَوّیاں روزئیں دیاں

ساڈے کاسے.....ٹوبھے روہی دے

جیڑھے خالی ہِن کئی سالیں توں

ساکوں دادتاں ڈے

ایں حال دیوچ

تیکوں

.....عید مبارک

اَہدے پیوں

Scanned with CamScanner

گو بہاریں دی پئی ھے پھُل کُمانٹے جاگ پِن
کیا ملیں توں درد اَج سارے پُرانٹے جاگ پِن

آپ جِیندا ہا تاں اوندیاں محفلاں جاگیاں رہِن
مر گئے تاں، مر گئے دے، قُل قندھانٹے جاگ پِن

میں صدائیں ڈِیندا رہیاں سارا پتن چُپ رَہ گئے
بُڈ گئی ءِ بیڑی جڈاں میڈی، مُہانٹے جاگ پِن

او گیا ہا تاں ساڈی وسدی پتھاری سُنج تھئی
اَج ولیئے تاں وَت ساڈے وِسمیئے چُلھانٹے جاگ پِن

Scanned with CamScanner

سُنج حویلی دے صحن تے اِیں کلر اُنگریج اَئے
جیویں کہیں چہرے اُتے ماتاں دے دانٹے جاگ پِن

بخت دا ہا وقت ساڈا تاں کتھاؤں کوئی گئو نہ ہئی
سُم جو گئی ہے سَیت ساڈی سب سیانٹے جاگ پِن

کیندے آونڑ نال ھے ہر سالھ وچ چِمنی بَلی
کیندے آونڑ نال اَج جھوکاں تے بھانٹے جاگ پِن

سِجھ کتھاں کے آ گئے نندریں دا ویلا نی رہیا
توں نی جاگیا ' بال وی ارشدؔ اَیانٹے جاگ پِن

Scanned with CamScanner

اساں نِسرنڑ دی مُد وسر گئے ساکوں پہلی رُت اِچ لاپ کھڑائی
اساں بجھ دا منہ نی ڈیکھ سگئے اجھی وزبر چھاں تے چھاپ کھڑائی
ساڈے قد ہوں قید اِچ قید کھڑن توں جیرھی ناپ تے ناپ کھڑائی
ہُنڑ ارشدؔ ہِن اعتراض کیہیں جئیں حال کھڑائی ساکوں آپ کھڑائی

Scanned with CamScanner

درد دارُو بن کرائیں ہُن گیا ھے رَچ ' نچدے وَدوں
ہے توڑے سینے اُتے پچ نال پچ ' نچدے وَدوں
ساکوں سُدھ نی پِڑ کیا ہوندے تے جھمر دی تھاپ کیا
ساکوں تاں بس حکم تھئے آ نال نچ ' نچدے وَدوں

Scanned with CamScanner

.....اپنڑے نال چناں

ساڈے حال حوال توں کیا پُچھدیں
اساں مُنڈھ دے ہیں بے حال چناں

چودھاروں پہرے تریہہ دے ہِن
ساڈے سینے نچدا کال چناں

سِجھ اوڈھر تھیوے اَکھیاں توں
پا ڈیندے خوف دھمال چناں

توڑے چہرے ساڈے پیلے ہِن!
ہے ہنجھواں دا رنگ لال چناں

Scanned with CamScanner

ساڈیں اکھیں دیوچ ڈیکھ تاں سہی
کُل ترکہ ، مونجھ ملال چناں!

سَو غم تے اِیڈوں دم دا دَم
ساڈا کوئی کائنی بھائیوال چناں!

سر رکھ تے سڑدئیں ہونٹیں تے
ساڈے مر گِن ڈھیر سوال چناں

ساڈی سَیت دی تختی ایں کالی
اُونویں نہ ہوسن تیڈے وال چناں

اساں ریت اِچ رُل تے مرناں ہے
ساکوں نہ نے اپنڑے نال چناں!

Scanned with CamScanner

تیڈئیں رستیں اُتے رگڑتج گئے ہیں
اساں آسیں دیوچ پتھرتج گئے ہیں

کھپارے کھا گئے ہِن خواہشیں کوں
اساں ہُنڑ جِیندیں جی دفنیج گئے ہیں

اساں رُس تے بھَلا ڈِس کیا کریسوں
توں کِھل پیا ہئیں اساں پریچ گئے ہیں

توں پُچھ بیٹھیں کوئی ہووے ضرورت
ڈِساؤوں کیا اَساں وِلیج گئے ہیں

Scanned with CamScanner

نہیں سوکھا اساکوں ہُنڑ مٹاونڑ
اساں پتھریں اُتے اُکریج گئے ہیں

بغاوت ول گئی اے پالیں دی اوڈھر
الاؤوں کیا اساں مُندریج گئے ہیں

اساں ارشؔد اونویں وی نہ ہا رہنڑا
چلو تیڈے ہتھوں خرچیج گئے ہیں

Scanned with CamScanner

راہ ریتڑ ہِن توں نازک ہیں میڈے ساہ دی ڈور تے ٹُردا جُل
توں قدم رکھیں دل دَھک تھیوے دھڑکن دے شور تے ٹُردا جُل
جے اَکھ توں وِنجھائی دامن تیئں میڈی ہنجھ دے زور تے ٹُردا جُل
میں کتھ ڈَھ پیاں نہ ڈیکھ ارشدؔ توں اپنڑی ٹور تے ٹُردا جُل

Scanned with CamScanner

”اعتراف“

لحظہ لحظہ عذاب ھے ہُنڑ تاں
نال تیڈے تاں روح دا رشتہ ہا
تیڈے نکھڑن دے بعد سُدھ ہیئی اے

”خودفریبی“

زخم دل دے میں سی تاں سگدا ہاں
آ ونجیں تاں تیڈی مہربانی !
نہ وی آویں تاں جی تاں سگدا ہاں

Scanned with CamScanner

روح رشتہ ڈور ہئی ریشم دی اینکوں تروڑیں نہ' تیکوں آکھیا ہَم
سچ سچ ھے مرتے تر اَوسے اینکوں پوڑیں نہ' تیکوں آکھیا ہَم
اے میلہ میل ہئی محشر دا منہ موڑیں نہ' تیکوں آکھیا ہم
رُل گیاں تاں ارشدؔ کیوں روندیں ہتھ چھوڑیں نہ' تیکوں آکھیا ہَم

مُکی مونجھ دی مُد پَر نیناں توں اُونویں نیر نگال گذردے پن
کہیں تانگھ ءچ رکھیاں اکھیاں توں کُل پیٹ دے مال گذردے پن
مجبوریاں ہِن یا وسر گئے سَو وہم خیال گذردے پن
یا نِکھڑ تے جھٹ نہ جیندا ہا یا ارشؔد سال گذردے پن

Scanned with CamScanner

"ویلا"

قسماں، وعدے، آہیں، دھاہیں، کتھ ہن وہندے نیر
سَب کُجھ تھیا ھے دفن اِتھاں کے باقی ''میں تے تُو''
ویلا اندھا کھُو

ڈیہدا ھے جڈاں اپنڑا حشر یاد کریندے
تیکوں میڈا اُجڑیا ہویا گھر یاد کریندے

احسان ھے اُوندا جو بھُلایا نِسی اَج تیئں
نفرت تاں کریندا ھے ، مگر یاد کریندے

ہک میں ہاں بھُلا چھوڑیئے جیکوں اپنڑے محلے
ہک توں ہیں جیکوں سارا شہر یاد کریندے

دَر دَر تے رُلایا ھے جیکوں تیڈئیں پلوتیئں
تیکوں او دُعائیں دے اندر یاد کریندے

Scanned with CamScanner

میں خواب دیوچ رات ڈِٹھی ریت ھے تھل دی
لگدے میڈے پیریں کوں سفر یاد کریندے

انسان کوں کہیں موڑ تے ہک یاد ہے ملدی
اُوں یاد کوں وَل زندگی بھر یاد کریندے

بھائیوال جگاریں دا رُسیے خواب دے وانگوں
ہر شب دا اُونکوں پچھلا پَہر یاد کریندے

ہِڈ کی اے نہیں اے تاں ہے پیغام کہیں دا
ارشدؔ او تیکوں وہم نہ کر، یاد کریندے

Scanned with CamScanner

آ پیار کروں

اَج سانول خوف دیں کندھیں کوں مسمار کروں
آ پیار کروں

اَج اندر دے طوفانیں کوں اظہار کروں
آ پیار کروں

کہیں آ کھیئے "پیار عبادت ہے" اعتبار کروں
آ پیار کروں

ہک بئے دے پیار دے پیاسے ہوں اقرار کروں
آ پیار کروں

متاں زندگی ساتھ نبھاوے نہ متاں ویلا ڈور وکھیٹے چا
اَج ویلے نال اُدھار کروں ، آ پیار کروں
آ پیار کروں

Scanned with CamScanner

میڈی روہی سُنج تیڈا بیلا بَر ایں سال تباہیں پھیہہ ماریئے
ہر جھوک تباہ ویران ہنباہ ایویں لگدے پھیرا دیہہ ماریئے
ودے بے گھر تھی تے رُلدے ہوں ساکوں وقت دی گردش دریہہ ماریئے
ڈُوہیں مویوں ارشد پانڑ توں تیکوں چھَل ماریئے میکوں تریہہ ماریئے

Scanned with CamScanner

کل بیٹ تے خوشیاں کھیڈ دیاں ہَن کانہہ ہوندی ہئی سَر ہوندے ہَن
ساڈیاں لاکڑ واٹ حویلیاں ہَن بھانویں سالھیں ہَن در ہوندے ہَن
ہَن جھوک تے جُھمراں جاگے ہَن نہ موجھاں دے ڈر ہوندے ہَن
جتھ دریا ارشؔد وہندا پے ساڈے ہیں جاہ تے گھر ہوندے ہَن

Scanned with CamScanner

"عقیدہ"

ساڈی اَج توں رِیت اُوہا ہے
ذِکر تھیوے جتھاں ساڈے سئیں دا
ساڈے کیتے مسیت اُوہا ہے

Scanned with CamScanner

"سَچ"

حال اپنڑے توں ہَر گئے ہوندے
پیار تیڈا نصیب نہ تھیندا
اساں ہُنڑ توں ٹُر مَر گئے ہوندے

Scanned with CamScanner

ظلم دی کھڑ اخیر ڈیہدا وَنج
ساڈی سانول سرِیر ڈیہدا وَنج

اپنڑے سینے اُتے سنبھالیئے ہِن
تیڈے بخشے ہوئے تِیر ڈیہدا وَنج

تیڈے غم دے بغیر کُجھ کائنی
ساڈے سینے کوں چِیر ڈیہدا وَنج

ساڈے بِن تیں وی کائنی خوش رَہنڑا
اپنڑے ہتھ دی لکِیر ڈیہدا وَنج

Scanned with CamScanner

ہے غریبی جنہاں دی مستک وچ
دل دے ہوندن امیر ڈیہدا وَنج

تیکوں پھُلیں دا جیں لباس پوائے
آپ ہے لیرو لِیر ڈیہدا وَنج

چندر کوں تاڑ تے نہ ٹُر ارشد
راہ اُتے پِن فقیر ڈیہدا وَنج

Scanned with CamScanner

چُپ چُپ دیوچ نہ رولیں ہا ' کجھ بولیں ہا
اے بھاگ بھریئے لب چولیں ہا' کجھ بولیں ہا

چودھاروں گوڑے اَک لہجے ہِن ویلے دے
توں پیار دی نِسری گھولیں ہا ' کجھ بولیں ہا

ہر پاسے چُپ دے گھُپ اندھاریں دے ویرے
اَساں رُل گئے ہوں ساکوں گولیں ہا' کُجھ بولیں ہا

Scanned with CamScanner

تونڑے بھُر بھُر ڈہندے مُکدے پیوں گن گو اِچ ہِن
ساڈیں تانگھیں کوں تاں تولیں ہا، کجھ بولیں ہا

جگ اَہدے بولے جئیں ویلے پھُل کِردے ہِن
اے راز اَساں تے کھولیں ہا، کجھ بولیں ہا

تیڈے نال عقیدت کتنی ہے کڈیں ڈیکھیں ہا
ساڈے ارشؔد دل تاں پھولیں ہا، کجھ بولیں ہا

Scanned with CamScanner

تریہہ کھُڑیاں مار پئی تنڈی ھے دَم آخری تیئں کہیں ٹوبھے تے
رگڑتج گھلیج تے پچُنڈا ھے تن تھی دھئیں دھئیں کہیں ٹوبھے تے
ساہ باقی جیکر سَنجھ توئی وَنج تھیساں سئیں کہیں ٹوبھے تے
جے راہیں ارشدؔ موت آوے میڈی لاش پچُائیں کہیں ٹوبھے تے

Scanned with CamScanner

خیر منگی ہے ''آمین'' کیتی نسے
تیڈی خواہش دی توہین کیتی نسے

ڈیکھ! ڈِیوے دیوچ رَت کوں بالیئے اَساں
مفت وچ رات رنگین کیتی نسے

شہر دل دا توٹے جلدا بلدا ریہے
اَکھ دی وستی تاں غمگین کیتی نسے

تھل دے لوک ہَیں طبیعت تھلوچڑ ساڈی
شوق وچ آ تے شوقین کیتی نسے

Scanned with CamScanner

زہر پی تے اَساں موت وِنجی پیسے
کہیں دی رَت پی تے تسکین کیتی نسے

آکھیا ہِم کُجھ کرو دل دا ، آکھن لگِن
صبر دی اینکوں تلقین کِیتی نسے!

اَساں ارشؔد وفا نِت ونڈیندے ودوں
خالی اَج توئی خُرجین کیتی نسے

تیڈا بہاریں دا اے نظارا ' اخیر مُکسی
میڈا وی ڈینھ رات دا کھپارا ' اخیر مُکسی

کہیں روہیلی دے وانگ تریہہ مرسی مونجھ تیڈی
اساڈئیں اکھیں دا پانڈ کھارا ' اخیر مُکسی

ایں رات کالی دا منہ لُکیسے فجر دی چادر
اِیں کوجھ مونہی دا اے اجارا ' اخیر مُکسی

چھوڑ یسے تھک تے کڈاہیں تاں آخر اے ہاں دا حُجرہ
ایں درد عامل دا استخارا ' اخیر مُکسی

Scanned with CamScanner

اساں وی سیجھیں تے سُم تے خوشیاں دے خواب لبھسوں
اساڈیں اکھیں کنوں جگارا ' اخیر مُکسی

توں کتنے توٹی ایں زندگی دے فریب کھاسیں
اے ساہ دا سَودا تاں ھے اُدھارا ' اخیر مُکسی

سُوا کنوں بھاہ دا رشتہ اوڑک ھے تُرٹنا ارشد
پیا ھے بکھدا جیڑھا انگارا ' اخیر مُکسی

Scanned with CamScanner

ساکوں پھول نہ وَرقہ وَرقہ
اَساں چٹے کِھیر سِپارے

ساڈے جَذبے دِسّی کیری
ساڈیاں سوچاں سُرخ انگارے

ساڈی کُل جاگیر تے تَر کہ
اے اکھیں ، خواب ، جگارے

Pdf by: Ehsan Awan 0345- 8711418 0302-7642151

Scanned with CamScanner

طوفان ڈے ہے مُنہ تے کنارے تے کھڑے ہیں
لب چول نہ توں تیڈے اشارے تے کھڑے ہیں

کھڑ گے ہیں تیڈی پیت دے وچ نیت کے نفلیں
اے یاد وی نئیں کتویں سپارے تے کھڑے ہیں

ٹُر گین حیاتی دیاں امیداں تیڈے ویندئیں
تانگھیں دے اندر ساہ اُدھارے تے کھڑے ہیں

اُمید ہے جو ملسے صلا صبر دا ساکوں
فی الحال تاں بس یار خسارے تے کھڑے ہیں

سوچیں تاں بہوں دور ہیں سالیں دا سفر ہے
جے یاد کریں صرف اشارے تے کھڑے ہیں

ارشدؔ اساں نت سوجھلے تقسیم کریندوں
ہیں چندر مگر آپ اندھارے تے کھڑے ہیں

Scanned with CamScanner